

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2019-2020) – Nr. 2-H
28 mei 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Arnout Coel, Steve Vandenberghe
en Loes Vandromme
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Sihame El Kaouakibi;
Stijn Bex, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Steven Coenegrachts;
Johan Danen, Gustaaf Pelckmans;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

Documenten in het dossier:

19-A	(2019-2020)	– Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2-A t.e.m. G: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
18-A	(2019-2020)	– Nr. 1: Ontwerp van decreet
12	(2019-2020)	– Nr. 1: Evaluatie door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
17-A	(2019-2020)	– Nr. 1: Algemene toelichting
17-A-U	(2019-2020)	– Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
20	(2019-2020)	– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
290	(2019-2020)	– Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

I. Uiteenzetting door minister Ben Weyts	5
1. Globale compensatie en verwerking maatregelen/impulsen in de begroting	6
2. 95 miljoen euro extra voor onderwijs	6
3. Verlenging lerarenplatform basisonderwijs	7
4. Omzetting niet-ingevulde vervangingen basisonderwijs en secundair onderwijs	7
5. Zorgtijdgarantie brede types basis- en secundair onderwijs	8
6. Afschaffen herberekening van het aantal uren-leraar op basis van de leerlingenpopulatie van het eerste leerjaar A en B	8
7. Verhoging puntengewichten OBE hogescholen 2020 + regerings-amendement	9
8. Vocvo	9
9. Structurele EVC-financiering volwassenenonderwijs	10
10. Aanpassing groeinorm niet-NT2-aanbod centra voor volwassenen-onderwijs	11
11. Aanwending aanvullende middelen voor pedagogische begeleidings-diensten met personeelsformatie	12
12. Fonds Studietoelagen	12
13. Eenmalige toekenning van middelen voor kinderen met een specifieke maatregel binnen de internaten	12
14. Leerlingondersteuners	12
15. Reeds uitgevoerde gelijkschakeling werking kleuter- en lager onderwijs	13
16. Taalintegratietrajecten	13
17. Gevalideerde netoverschrijdende proeven	14
18. Werkingsmiddelen leerplichtonderwijs	14
19. Lerarenpact	15
20. Zijinstromers	15
21. Lerarenopleiding	18
22. Vaste benoeming	18
23. Pedagogische begeleiding	19
24. Inspectie	19
25. Deeltijds kunstonderwijs	19
26. Volwassenenonderwijs	19
27. Hoger onderwijs	20
28. Infrastructuur	21
29. Zomerscholen	23
30. Coronamiddelen	23

II. Bespreking.....	24
1. Tussenkomsten van de leden.....	24
1.1. Sihame El Kaouakibi.....	24
1.2. Hannelore Goeman	24
1.3. Jo Brouns	26
1.4. Roosmarijn Beckers	26
1.5. Elisabeth Meuleman	27
1.6. Loes Vandromme.....	29
1.7. Steve Vandenberghe	30
1.8. Jan Laeremans	31
1.9. Stijn Bex	31
1.10. Brecht Warnez	32
1.11. Koen Daniëls.....	32
2. Antwoorden van minister Ben Weyts	33
III. Amendementen ontwerp van programmadecreet.....	36
1. Amendement nr. 3	36
2. Amendement nr. 7	37
IV. Indicatieve stemming begrotingsaanpassing	37
Gebruikte afkortingen.....	38
Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Overeenkomstig de werkafspraken in het Vlaams Parlement in het kader van de strijd tegen het coronavirus gaf Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, op 12 mei 2020 voor alle beleidsdomeinen de toelichting bij de aanpassing van de begroting in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Deze toelichting wordt opgenomen in het verslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het ontwerp van decreet.

Op 14 mei 2020 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 en het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020.

De leden van de Commissie voor Onderwijs hadden voorafgaand aan de bespreking op 14 mei hun vragen schriftelijk ingediend (zie elektronische bijlage op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be). De commissievergadering startte dan ook met de antwoorden van de minister.

Na de bespreking op 14 mei bezorgde minister Ben Weyts nog een aantal schriftelijke antwoorden (zie elektronische bijlage) op de vooraf gestelde vragen.

Op 14 mei werd indicatief gestemd over de aanpassing van de begroting.

Op 4 juni 2020 behandelde de commissie de amendementen op het ontwerp van programmadecreet en werd over het ontwerp van programmadecreet gestemd.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

I. Uiteenzetting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* stipt vooreerst aan dat in het uitgavendecreet heel wat positieve zaken zitten. De Vlaamse Regering heeft nog eens 95 miljoen euro extra bestemd voor Onderwijs. Dat komt bovenop de 362 miljoen die er al bijgekomen was bij de begrotingsopmaak. Het onderwijsbudget ligt nu dus al 457 miljoen euro hoger dan bij de start van de regeerperiode. Een stijging van 3,8 procent op minder dan een jaar, stipt de minister aan.

De minister heeft extra middelen verkregen voor: het verhogen van de onderwijskwaliteit, het motiveren van leerkrachten, betere leerlingenbegeleiding, nieuwe schoolinfrastructuur en het hoger onderwijs.

Als concreet voorbeeld verwijst de minister naar de vraag naar leerlingondersteuning die elk jaar stijgt. Hij verhoogt dan ook de gegarandeerde omkadering met 1000 bijkomende werkkrachten.

Ook positief is dat de besparing die hij aanvankelijk opgelegd kreeg van 20 miljoen euro in het secundair onderwijs werd gereduceerd tot een half miljoen euro.

Er zijn natuurlijk wel hier en daar maatregelen doorgevoerd, bevestigt de minister. Bijvoorbeeld in het volwassenenonderwijs wordt het groeipad een klein beetje afgetopt, dus 'een beetje minder meer'. Er is ook de stopzetting van de omzetting van de niet-ingevulde vervangingen.

De minister maakt zich sterk dat de impact van de maatregelen beperkt is. Bovendien maakt hij waar nodig de best mogelijke afspraken met de sociale partners, bijvoorbeeld dat de stopzetting van de omzetting van de niet-ingevulde vervangingen pas vanaf juli 2020 ingaat.

Minister Ben Weyts meent oprecht dat men moeilijk heel ontevreden kan zijn over dit resultaat.

1. Globale compensatie en verwerking maatregelen/impulsen in de begroting

Bij de begrotingsopmaak 2020 waren de specifieke maatregelen en beleidsimpulsen nog niet overlegd met het onderwijsveld en de sociale partners. Zowel de plus- als de minnen werden voorlopig ingeschreven in de begroting. Nu de concrete beleidskeuzes gemaakt zijn en doorgesproken zijn met de sociale partners en binnen de regering voor 2020, worden de middelen naar de overeenkomstige artikelen overgeheveld. De verschuivingen die nodig zijn tussen de begrotingsartikelen om dit te doen, zijn opgenomen in de 'globale compensatie' waarvan sprake in de BBT.

Samen met de sociale partners en met de regeringspartners werden enkele keuzes gemaakt, stipt de minister aan. Bij de regeringsvorming was de maatregel voorzien om de Vlaamse re-affectatiecommissie te reactiveren en een maatregel om het toepassingspercentage van de levensbeschouwelijke vakken gelijk te trekken met de andere vakken. De opbrengsten van die maatregelen waren onmiddellijk op jaarbasis ingeschreven (dus voor 12 maanden) terwijl die ten vroegste op 1 september 2020 konden ingaan. Om die reden heeft de minister er bij zijn collega's voor geijverd om de verwachte opbrengst van deze maatregelen in 2020 te temperen tot 4 maanden (september-december), vandaar de eenmalige bijstelling van 9,7 miljoen euro.

Gelet op de coronaproblematiek is de minister met de sociale partners overeengekomen om de geplande beleidsimpulsen meer gefaseerd in te voeren, om op die manier de impact van de maatregelen in 2020 – vooral voor het secundair onderwijs – te beperken. Concreet werden enkel de capaciteitsuren – herberekening van het aantal uren-leraar op basis van de leerlingenpopulatie van het eerste leerjaar A en B – geschrapt. Dat brengt in 2020 500.000 euro op of 1,5 miljoen euro op kruissnelheid.

2. 95 miljoen euro extra voor onderwijs

De bijstelling van 95 miljoen euro vloeit voor een groot deel voort uit de bijstelling van de raming van de lonen. Zowel de gemiddelde kost als het aantal betaalde personeelsleden vormen steeds een inschatting die elke begrotingsronde wordt geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Ten opzichte van de begrotingsopmaak zijn meer betalingsgegevens beschikbaar en wordt de raming bijgestuurd. Dat impliceert een bijstelling van iets meer dan 60 miljoen euro.

Door een stijging van het aantal gedetacheerden en het personeel betaald op de werkmiddelen is ook het wedderecuperatiefonds met meer dan 15 miljoen euro gestegen. De uitgaven op het fonds volgen de gestegen inkomsten. Bij deze begrotingsaanpassing werd ook een globale desindexering doorgevoerd ingevolge de bijsturing van de indexprognose van het planbureau. Dat resulteert in een vermindering van 11,3 miljoen euro.

In het kader van de juiste begeleiding op de juiste plaats, gaat voor de periode september-december 2020 10 miljoen euro extra naar de ondersteuningsnetwerken om tegemoet te komen aan het sterk gestegen aantal ondersteuningsvragen. Op jaarbasis is dat 30 miljoen euro extra voor de zorgtijdgarantie.

De geraamde werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs waren bij begrotingsopmaak 2020 nog gebaseerd op voorlopige cijfers en hielden bovendien nog rekening met de toenmalig decretaal voorziene indexering. Vandaar de bijstelling naar beneden ten belope van 7,5 miljoen euro. De bijstelling is het resultaat van het opnemen van de definitief gekende gegevens.

Er wordt in 2020 17 miljoen euro extra VAK ingeschreven voor investeringen in scholenbouw zodat de capaciteitsnoden gelenigd kunnen worden.

3. Verlenging lerarenplatform basisonderwijs

De minister benadrukt dat er wel degelijk een consequentie is van de verlenging voor de begroting. Door de ingang vanaf september vallen er vier maanden te betalen in 2020 in plaats van drie maanden, met andere woorden er is een verschuiving van het budget ten belope van 900.000 euro van 2021 naar 2020. Decretaal is ook het aantal vte aangepast van 2500 naar 2291 vte, maar deze laatsten worden twaalf maanden betaald, terwijl de 2500 maar voor elf maanden werden betaald.

Over een eventuele verlenging voor het schooljaar 2021-2022 zal naar aanleiding van de begroting 2021 beslist worden. De verlenging met één jaar spoort met de lopende cao, stipt de minister aan.

De beslissing om het lerarenplatform voor het secundair onderwijs niet te verlengen, is op grond van een evaluatieoefening gebeurd. Er is een evaluatierapport opgemaakt dat werd besproken met de sociale partners in het onderhandelingscomité, zoals voorzien in de decretale bepalingen over het lerarenplatform (artikel 153viciesquater van het decreet basisonderwijs en artikel 22/13 van de Codex Secundair Onderwijs). Op basis van de evaluatie en gelet op de herinvoering van de Vlaamse reffectatiecommissie was een verdere verlenging voor het secundair onderwijs niet aangewezen.

Het niet verlengen van het lerarenplatform secundair onderwijs levert in 2020 een minderuitgave op van 582.000 euro of op kruissnelheid in 2021 van 2,3 miljoen euro. De vrijgekomen middelen zullen worden ingezet in het kader van het aantrekkelijker maken van het lerarenberoep.

4. Omzetting niet-ingevulde vervangingen basisonderwijs en secundair onderwijs

Op vraag van de sociale partners werd de oorspronkelijke aanvangsdatum gewijzigd naar 1 juli 2020, zodat de opgespaarde uren nog kunnen worden gebruikt in het kader van de coronacrisis.

Om de coronaremediëring niet te laten afhangen van het loutere feit of een school al dan niet een vervanger heeft gevonden voor een zieke leerkracht, zullen onder andere zomerscholen worden georganiseerd, waarvoor een bijkomend budget van 11,8 miljoen euro zal worden uitgetrokken vanuit de coronaprovisie. De Vlaamse overheid biedt 25 euro per dag per leerling aan, wat de oproep hopelijk aantrekkelijk maakt.

Er is voor gekozen om het basis- en het secundair onderwijs op dezelfde manier te behandelen, stelt de minister. In het kader van de coronamaatregelen zal wel decretaal worden voorzien om in het secundair onderwijs éénmalig vervangingen mogelijk te maken voor afwezige leerkrachten die ziek geworden zijn in de maand juni, teneinde het basis- en secundair onderwijs gelijk te behandelen.

Netto wordt er niet bespaard op het basisonderwijs, gelet op onder andere de extra kredieten voor de zorgtijdgarantie, de invoering van leerlingondersteuners en de continuering van het lerarenplatform, benadrukt de minister.

5. Zorgtijdgarantie brede types basis- en secundair onderwijs

Met het decreet van 2018 (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1585/4) werd een gegarandeerde ondergrens vastgelegd voor de omkadering van de ondersteuningsnetwerken. Sinds de start van het ondersteuningsmodel is er een toename met 43 procent van het aantal ondersteuningsvragen dat vanuit de ondersteuningsnetwerken beantwoord moeten worden. Met de zorgtijdgarantie wordt de gegarandeerde omkadering van de ondersteuningsnetwerken verzekerd. Die verhoging vertaalt zich budgettair naar de lonen basisonderwijs en de lonen secundair onderwijs. Er worden ook werkingsmiddelen toegekend. Het extra budget van de zorgtijdgarantie bestaat op kruissnelheid uit 27,6 miljoen euro omkadering en 2,4 miljoen euro werking voor basisonderwijs en secundair onderwijs samen. Op de begroting 2020 wordt 4/12 aangerekend.

De gegarandeerde omkadering, inclusief de zorgtijdgarantie, wordt naar de ondersteuningsnetwerken verdeeld voor 70 procent op basis van het aantal leerlingen en voor 30 procent op basis van het gemiddeld aantal geïdentificeerde leerlingen tijdens de voorbije zes schooljaren in de scholen voor gewoon onderwijs die tot de ondersteuningsnetwerken behoren. Paritaire commissies per net doen een voorstel van verdeling naar ondersteuningsnetwerken en scholen voor buitengewoon onderwijs, op basis waarvan de Vlaamse Regering een beslissing neemt.

De middelen van de zorgtijdgarantie blijven op dezelfde manier aangewend door de ondersteuningsnetwerken, namelijk voor ondersteuning op de klasvloer dicht bij de leerling en de leerkracht. De ondersteuning kan flexibel worden aangewend en kan leerling-, leerkracht- of teamgericht ingezet worden. De middelen kunnen niet ingezet worden voor de versterking van de basiszorg of de verhoogde zorg, maar wel voor leerlingen die beschikken over een gemotiveerd verslag of verslag.

Het is de bedoeling om vanaf het schooljaar 2021-2022 met een definitief ondersteuningsmodel van start te gaan ter vervanging van het M-decreet. De middelen voor ondersteuning van scholen voor gewoon onderwijs moeten daar een plaats in krijgen en dat zal ook gemonitord worden.

6. Afschaffen herberekening van het aantal uren-leraar op basis van de leerlingenpopulatie van het eerste leerjaar A en B

Met het 'onderzoek' waarvan sprake in de memorie van toelichting wordt gealludeerd op mogelijke scenario's voor een nieuw financieringsmodel en de cijfermatige simulaties daarvoor die binnen de onderwijsadministratie worden voorbereid, licht de minister toe. Het betreft dus geen onderzoek dat aan derden is uitbesteed. In dit dossier heeft de minister nog geen enkele principiële beslissing genomen. Er zal een nieuw financieringsmodel bij decreet worden vastgelegd. Een nieuw financieringsmodel is alleszins noodzakelijk bij de uitrol van de modernisering vanaf de tweede graad. Rekening houdend met het gegeven dat de teldatum van de schoolbevolking – als basis voor de financiering – in het voorafgaand schooljaar ligt, moet het financieringsmodel voor het eerst worden toegepast op de schoolpopulatie van 1 februari 2022. Dat impliceert dat het nieuwe decreet voor die datum moet zijn goedgekeurd en dat hiermee bij de timing van het te lopen legistiek traject rekening zal worden gehouden.

Rond 1990 werd beslist om in het secundair onderwijs over te stappen van een teldatum – als basis voor de financiering – in het lopende schooljaar (1 oktober) naar een teldatum in het voorafgaande schooljaar (1 februari). Het grote voordeel

hiervan is dat scholen tijdig voor de start van het nieuwe schooljaar op de hoogte zijn van het personeelskader waarover ze beschikken en zodoende het schooljaar optimaal kunnen voorbereiden. Nadeel hiervan is dat enkel bij een substantiële leerlingenstijging de middelen niet navenant worden geacht en enkel op solidariteit (overdracht en herverdeling van middelen tussen scholen, al dan niet via de schoolengemeenschap) een beroep kan worden gedaan. Bij substantiële daling van het aantal leerlingen is er een omgekeerd effect.

Leerlingenfluctuaties kunnen zich in alle leerjaren en om allerlei redenen voordoen. Ze zouden ook kunstmatig in gang kunnen worden gezet om de financiering te beïnvloeden. Om dat te vermijden, waren aan de hertelling in 1 A/B een reeks voorwaarden gekoppeld, wat ertoe leidde dat de maatregel als complex werd opgevat. Ook de eventualiteit van inlevering van middelen bij leerlingendaling, wat budgettair logisch lijkt, werd in het onderwijsveld slecht onthaald. Uit een 'flexibel model' voor de berekening van de financiering waarvoor wordt gepleit, begrijpt de minister dat de financiering vrijwel continu de evolutie van het geverifieerd leerlingenbestand zou moeten volgen. Dat is niet realistisch.

7. Verhoging puntengewichten OBE hogescholen 2020 + regeringsamen-dement

De puntengewichten voor zowel de opleidingen in de studiegebieden Industriële Wetenschappen en Technologie (puntengewicht 1,2) en Handelswetenschappen en Bedrijfskunde (puntengewicht 1) zijn laag in vergelijking met de andere punten-gewichten van de professionele bacheloropleidingen. Iedereen is het er volgens de minister over eens dat een verhoging van deze puntengewichten nodig is. In het voorstel werd ervoor gekozen om, met het voorziene bedrag van 4 miljoen euro, de puntengewichten van beide studiegebieden licht te verhogen, met de nadruk op de STEM-opleidingen in het studiegebied Industriële Wetenschappen en Technolo-gie. Daardoor komt er voor de opleidingen in dat studiegebied een bedrag van 2,7 miljoen euro bij en voor de opleidingen in het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde 1,3 miljoen euro. Dat stemt niet volledig overeen met het voorstel van de VLHORA, die meer middelen vroeg voor het studiegebied Handelsweten-schappen en Bedrijfskunde.

Het voorliggende voorstel geldt enkel voor dit begrotingsjaar en is dan ook geen voorafname op de volgende jaren, verduidelijkt de minister. In het regeerakkoord wordt gesteld dat de onderwijsbelastingseenheden tegen het licht zullen worden gehouden en dat de financiering van de hogescholen gericht en gefaseerd verhoogd wordt. Aan deze oefening wordt momenteel gewerkt, om in het programmadecreet 2021 hierover een voorstel te doen.

De minister merkt op dat met het voorziene budget (20 miljoen euro bijkomende middelen tegen 2024) het onmogelijk is om de puntengewichten voor deze beide studiegebieden op 1,6 te brengen, zoals in bepaalde adviezen gevraagd is. Daar-voor zijn veel meer middelen nodig.

8. Vocvo

De besparing bij Vocvo betreft louter de ondersteuningsopdracht ten aanzien van de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs die niet aan-gesloten zijn bij een pedagogische begeleidingsdienst van de onderwijskoepels of het Gemeenschapsonderwijs. De reden voor deze subsidieaanpassing heeft te ma-ken met de schaalvergroting van de centra voor volwassenenonderwijs, waardoor het aantal CVO's dat door Vocvo werd begeleid sterk is gedaald en sinds 1 september 2019 tot nul is herleid. Daarom wil de minister de begeleidingsop-dracht van Vocvo voortaan beperken tot de ondersteuning van de centra voor ba-siseducatie. Voor de berekening van de subsidie die Vocvo hiervoor zal ontvangen,

worden vanaf 2020 dezelfde principes toegepast als voor de personeelsformatie van de pedagogische begeleidingsdiensten. De centra voor basiseducatie kunnen ook terecht bij de Federatie Centra voor Basiseducatie die de uitvoering van de missie en de visie van de sector basiseducatie ondersteunt.

Een deel van de subsidie voor de ondersteuningsopdracht wordt verschoven naar de subsidie die Vocvo ontvangt voor de opdracht met betrekking tot het onderwijs aan gedetineerden. De minister wil dus een hogere subsidie voorzien voor het onderwijs aan gedetineerden en een lagere subsidie voor de opdracht van Vocvo als begeleidingsdienst. De toekenning aan Vocvo van de coördinatieopdracht voor onderwijs aan gedetineerden en de verhoogde subsidie hiervoor is van toepassing op 2020. In de volgende maanden wordt de opdracht met betrekking tot het onderwijs aan gedetineerden en de bijhorende subsidie geëvalueerd in functie van de toekenning ervan vanaf 2021.

De subsidieaanpassing bij Vocvo betreft niet de subsidie voor de projectleiding van het 'Strategisch Plan Geletterdheid' en de subsidie waarmee Vocvo grotendeels de werking rond duidelijke taal financiert. Deze subsidies blijven ongewijzigd. Wel stelt de minister vast dat het bewustzijn rond geletterdheid en de impact van laaggeletterdheid op mensen en maatschappij steeds groter wordt. Crisissen zoals vandaag dragen bij tot een groeiende zichtbaarheid van het probleem. Meer dan ooit wordt verwacht dat mensen belangrijke informatie zelfstandig en vaak online gaan zoeken. Net hier wringt het schoentje voor laaggeletterden: het verwerven, verwerken en gericht gebruiken van informatie is voor hen ontzettend moeilijk.

Vanuit partnerorganisaties uit verschillende sectoren (Kind en Gezin, VDAB enzovoort) komt de nood aan ondersteuning in het omgaan met laaggeletterdheid. De minister bekijkt welke rol Vocvo vanuit haar expertise kan opnemen in een brede ondersteuning inzake laaggeletterdheid. De minister voorziet een verruiming van de rol van Vocvo. Daarvoor zijn volgens hem transversale investeringen noodzakelijk en niet alleen middelen van Onderwijs. Hij zal daarom samen met de ministers bevoegd voor Werk, Welzijn (Armoedebestrijding), Inburgering en Cultuur onderzoeken of hiervoor een gezamenlijke inspanning geleverd kan worden. De expertise die personeelsleden bij Vocvo hebben opgebouwd, hoeft niet verloren te gaan. Personeelsleden die niet langer bij Vocvo tewerkgesteld kunnen worden, vinden misschien bij andere organisaties binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming of binnen andere beleidsdomeinen een job waarin ze hun deskundigheid benut kunnen zien.

9. Structurele EVC-financiering volwassenenonderwijs

Er is in een besluit van de Vlaamse Regering een beperkte financiële bijdrage voor de EVC-kandidaat vastgelegd (120 euro) om te garanderen dat er over de EVC-trajecten en over de aanbieders van hetzelfde EVC-traject heen geen verschillen zijn voor de kandidaten. De kandidaat betaalt dus zelf maar een deel van de totale kostprijs terwijl de erkende EVC-testcentra het grootste aandeel van de kost dragen. De erkende EVC-testcentra kunnen eventueel financiering ontvangen van de minister waaronder zij ressorteren. Elke minister bepaalt de wijze van erkenning en financiering van EVC-trajecten die worden aangeboden door de organisaties die onder zijn bevoegdheid ressorteren. Als private organisaties, bijvoorbeeld van beroepssectoren, baat hebben bij gekwalificeerde mensen (personen die via EVC een bewijs van beroepskwalificatie hebben verworven), kunnen zij overwegen om zelf de investering te doen in een EVC-testcentrum. Als zij financiële steun nodig zouden hebben, moeten ze zich daarvoor tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie wenden of indien het om een private organisatie gaat die inhoudelijk onder een ander beleidsdomein ressorteert, bij dat beleidsdomein. Vanuit Onderwijs tracht de minister de vraag naar EVC-trajecten zoveel mogelijk te ondersteunen, uiteraard enkel voor de testcentra binnen het beleidsdomein (de CVO's). Dat

gebeurt weliswaar steeds in samenwerking met de beroepssector en soms met de VDAB of andere organisaties. Private organisaties kunnen ook kandidaten voor een EVC-test naar de erkende CVO-testcentra doorsturen en eventueel de kost van het inschrijvingsgeld op zich nemen.

In de begroting is hiervoor nog geen budget ingeschreven. Net zoals bij de subsidiëring/financiering van de opleidingen moeten de CVO's eerst met de al toegekende omkadering en werkingsmiddelen een aanbod organiseren. Die prestaties leveren voor het volgende schooljaar nieuwe omkadering en werkingsmiddelen op. De goedkeuring van het systeem voor de structurele EVC-financiering in het programmadecreet betekent dat de EVC-testen die de erkende CVO's tussen 1 september en 31 december 2020 uitvoeren, aanvullende lesuren en eventueel ook aanvullende werkingsmiddelen voor het schooljaar 2020-2021 zullen opleveren. In de begroting van 2021 zal hiervoor voor de eerste keer een extra budget worden ingeschreven. Dat zal nog beperkt zijn omdat het gebaseerd wordt op de prestaties van slechts vier maanden (september tot en met december 2020).

Om de uitrol van het EVC-beleid op gang te brengen, hebben de CVO's in 2018 en 2019 al projectmiddelen voor de ontwikkeling van een beperkt aantal instrumenten ontvangen. Ook aan de PBD's werd toen een projectsubsidie toegekend voor de coördinatie en de ondersteuning van de CVO's. In afwachting van de toekenning van de structurele financiering aan de CVO's wil de minister ook nog volgend schooljaar in projectmiddelen voorzien voor de verdere ontwikkeling van instrumenten. In samenwerking tussen verschillende CVO's zullen er met deze projectmiddelen zes nieuwe EVC-testen voor beroepskwalificaties kunnen worden ontwikkeld: constructielasser, pijplasser, medewerker fastfood, huishoudhulp dienstencheques, huishoudhulp zorg en machinaal houtbewerker (onder voorbehoud van goedkeuring door IF).

10. Aanpassing groeinorm niet-NT2-aanbod centra voor volwassenenonderwijs

Deze aanpassing is inderdaad bij de begrotingsopmaak 2020 beslist en geen nieuwe maatregel, bevestigt de minister. De aanpassing is recurrent.

Uit voorgaande jaren is gebleken dat de CVO's voor het gedeelte niet-NT2 geen 1 procent groei hebben gerealiseerd. Daarom wordt de groei van de niet-NT2-studiegebieden beperkt tot 0,8 procent. Dat is een aanpassing aan de realiteit.

De groei binnen het secundair volwassenenonderwijs wordt voornamelijk gerealiseerd door de studiegebieden NT2, waarvan het aandeel alsmaar toeneemt. Voor deze studiegebieden is er in het nieuwe financieringsdecreet een aparte regeling voorzien. Voor deze studiegebieden werd er een openendfinanciering ingeschreven in het decreet. Bovenstaande maatregel moet bijgevolg samen gelezen worden met het openendprincipe voor NT2.

Omwille van een meer realistische budgettaire raming wordt de berekeningswijze voor de groei van het volwassenenonderwijs aangepast. Voor dit schooljaar moet de groei berekend worden door een vergelijking te maken tussen de prestaties in het oude financieringssysteem (uitgedrukt in lesurencursist) en de prestaties in het nieuwe financieringssysteem (uitgedrukt in financieringspunten). Vanaf 2019 vormen kalenderjaren de nieuwe referteperiode. Om de vergelijking te kunnen maken tussen de oude referteperiode (april 2018 – maart 2019) en de nieuwe referteperiode (kalenderjaar 2019) werd in de overgangsregeling van het nieuwe financieringssysteem voorzien dat de gegevens van de maanden januari tot en met maart 2019 vermenigvuldigd worden met een factor 3,33. Uit het verleden was immers gebleken dat de maanden januari tot en met maart met deze factor mogen worden vermenigvuldigd om de prestaties van een volledig werkjaar weer te geven. De

vermenigvuldigingsfactor 3,33 werd echter berekend op basis van de prestaties van de hele sector volwassenenonderwijs en hield dus geen rekening met de indeling in niet-NT2-aanbod en NT2-aanbod. Het groeipercentage dat op basis van deze factor berekend werd, ging hierdoor voorbij aan de specifieke evoluties van het niet-NT2-aanbod en het NT2-aanbod van de CVO's en de CBE's. Dat heeft een grote impact op de raming van het totaal benodigde budget. Daarom wordt de algemene vermenigvuldigingsfactor 3,33 verfijnd naar de vermenigvuldigingsfactoren per indeling niet-NT2-CVO, NT2-CVO en CBE.

11. Aanwending aanvullende middelen voor pedagogische begeleidingsdiensten met personeelsformatie

Dezelfde controles op de aanwending van de werkmiddelen blijven van toepassing. Jaarlijks rapporteren de pedagogische begeleidingsdiensten aan de Vlaamse Regering over de activiteiten van het vorige schooljaar. Hierin kunnen zij ook rapporteren over hun activiteiten voor remediëring van leerlingen in de klas. De stukken ter verantwoording van de ontvangen werkmiddelen moeten op de zetel van de pedagogische begeleidingsdiensten worden bewaard, waar ze voor controle ter beschikking zijn van de bevoegde diensten.

De minister geeft vervolgens meer duiding bij de werking van de pedagogische begeleiding en de inspectie levensbeschouwing, specifiek wat de vermindering met 522.000 euro betreft. Bij de begrotingsopmaak werd de maatregel generiek ingeschreven. De compensatie is de concrete invulling van één van de voorziene maatregelen, zoals beslist na de politieke bilaterale. Concreet gaat het over de opheffing van de middelen aan de pedagogische begeleidingsdiensten voor extra ondersteuning in het volwassenonderwijs vanaf schooljaar 2020-2021.

12. Fonds Studietoelagen

Vanaf het schooljaar 2019-2020 worden de schooltoelagen niet meer berekend door Onderwijs maar door Welzijn in het kader van het Groeipakket. De nieuwe code (X) is van toepassing voor het schooljaar 2019-2020 en heeft dan ook geen effect op de berekening van de schooltoelagen door Onderwijs tot en met 2018-2019. De vraag of er met de nieuwe code rekening wordt gehouden, moet dan ook worden voorgelegd aan Welzijn.

13. Eenmalige toekenning van middelen voor kinderen met een specifieke maatregel binnen de internaten

Over de formulering in de memorie van toelichting kan volgens de minister gediscussieerd worden, maar de kern van de zaak is dat er extra middelen ingeschreven worden voor de internaten voor deze specifieke doelgroep. Zeker geplaatste kinderen moeten meer worden ondersteund. De middelen zullen verdeeld worden op basis van concrete aanvragen van de internaten per kind. Er is nog finetuning nodig, maar de doelgroep is duidelijk, meent de minister.

14. Leerlingondersteuners

Vanaf het schooljaar 2020-2021 komt er 23 miljoen euro recurrent bij voor het begeleiden van leerlingen via leerlingondersteuners.

Deze middelen zullen aan de scholengemeenschappen toegekend worden door middel van een verhoging van de zorgenvelophe. Deze middelen dienen aangewend te worden op schoolniveau in het gewoon basisonderwijs voor de aanstelling van zorgcoördinatoren met de functie van leerlingondersteuner. Deze leerlingondersteuners dienen zich te focussen op het begeleidingsdomein leren en studeren.

Dat heeft tot doel het leren van de leerling te optimaliseren en het leerproces te bevorderen door leer- en studeervaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen.

De verdere uitvoering van de maatregel, onder andere met betrekking tot de verdelingswijze van de middelen, dient te gebeuren via een besluit van de Vlaamse Regering.

15. Reeds uitgevoerde gelijkschakeling werking kleuter- en lager onderwijs

Dit schooljaar werden de werkingsmiddelen tussen het kleuter- en lager onderwijs gelijkgeschakeld. De schoolbesturen kunnen ervoor kiezen om met deze werkingsmiddelen kinderverzorgers aan te stellen, maar dat is maar één van de vele aanwendingsmogelijkheden.

Uit de databanken blijkt dat er vorig schooljaar 1124 voltijdse kinderverzorgers aangesteld waren, dit schooljaar 1138 voltijdse kinderverzorgers. Het is dus niet mogelijk om uit de databanken te achterhalen hoeveel kinderverzorgers er met deze middelen bijkomend werden aangesteld.

16. Taalintegratietrajecten

Eerstdaags worden er twee oproepen gepubliceerd, deelt de minister mee: één voor 'Taalstimulerende activiteiten Nederlands in de schoolvakanties en in de buitenschoolse opvang voor kinderen en jongeren' en een tweede voor 'Lezen op school'. Beide zijn eigenlijk ook het gevolg van de resultaten van PIRLS 2016 en PISA 2018. Het is de bedoeling om de kinderen en jongeren die de meeste nood hebben aan een duurzaam taaltraject Nederlands dat gedurende langere tijd aan te bieden. De trajecten zullen respectievelijk 26 en 24 maanden duren.

De eerste oproep betreft de organisatie van taalstimulerende activiteiten Nederlands door lokale besturen in samenwerking met partners uit het onderwijs en de vrijetijdsector. Leerlingen met een taalachterstand Nederlands krijgen op school vaak de nodige ondersteuning en remediëring, maar deze specifieke ondersteuning in een schoolse context valt weg tijdens de schoolvakanties. De zomervakantie blijkt een invloed te hebben op de leerprestaties van alle leerlingen. Ze vergroot de kloof tussen Nederlandstalige leerlingen en anderstalige leerlingen. Taalstimulerende activiteiten tijdens de zomervakantie en in andere schoolvakanties bieden schoolgaande kinderen en jongeren met een taalachterstand Nederlands dan ook extra kansen op een sterkere en meer gecontinueerde taalontwikkeling Nederlands. Dat staat trouwens los van het project van de zomerscholen, stipt de minister aan.

De tweede oproep focust binnen de schoolse tijd op lezen en leesmotivatie, in samenwerking met de lokale bibliotheken. De nadruk ligt op een duurzame leesomkadering, op vakdidactiek en op het stimuleren van een schoolbreed leesbeleid als onderdeel van het taalbeleid binnen de school. De minister kijkt daarbij zowel naar nieuwe projecten als naar een versterking of een samenwerkingsverband tussen bestaande leesprojecten.

Voor beide projecten samen wordt 2,7 miljoen euro uitgetrokken.

In de begroting is een totaalbedrag van 3,1 miljoen euro ingeschreven voor de taalscreening van kleuters en de taalintegratietrajecten.

De eerste middelen hiervan gaan naar de ontwikkeling van het instrument voor de taalscreening bij kleuters door het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU

Leuven. Voor deze opdracht wordt maximaal 393.000 euro ter beschikking gesteld. De looptijd van de opdracht is van 1 mei 2020 tot 30 juni 2021.

De ontwikkelaars vertrekken van een batterij aan toetsvragen die opgesteld werd in het kader van het bestaande screeningsinstrument SALTO, dat enige tijd geleden ontwikkeld werd. Deze SALTO-toets is echter bedoeld voor het eerste leerjaar. Op basis van de eerder ontwikkelde toetsvragen, zullen de onderzoekers een nieuwe toets samenstellen die geschikt is voor afname aan het begin van de derde kleuterklas.

Hoewel er geen nieuwe toetsvragen ontwikkeld worden, zullen de onderzoekers opnieuw een pilootstudie en kalibratieonderzoek uitvoeren om de bruikbaarheid van de toetsvragen bij kleuters na te gaan. Het kalibratieonderzoek omvat een grootschalige afname bij een steekproef van kleuters en zal plaatsvinden in het najaar van 2020 bij wijze van proef. De eerste effectieve afname zal gebeuren in het schooljaar 2021-2022.

Hoe het resterende bedrag van 2,7 miljoen euro voor de taalintegratietrajecten exact verdeeld wordt tussen basisonderwijs en secundair onderwijs en hoe het besteed zal worden, moet nog verder worden uitgewerkt.

17. Gevalideerde netoverschrijdende proeven

De minister schetst dat op de onderwijsbegroting 2020 in totaal 871.000 euro voor de gevalideerde netoverschrijdende proeven is ingeschreven. De helft daarvan is inderdaad voorzien voor de eerste toetsontwikkeling. De resterende 400.000 euro wordt voorzien voor een haalbaarheidsstudie. Vanaf 2021 wordt dan op jaarbasis voorzien in 2 miljoen euro voor de ontwikkeling en afname van de toetsen.

Gezien de ambitie om de eerste proeven Vlaanderenbreed af te nemen in het schooljaar 2022-2023 is de opstart van de toetsontwikkeling primordiaal. Er wordt momenteel volop gewerkt aan het uitschrijven van de projectoproep. De minister hoopt nog voor het zomerreces de eerste formele stappen hierin te kunnen zetten en streeft naar een effectieve start van de uitvoering van de opdracht eind 2020. Aangezien de toekenningsprocedure nog in de beginfase zit, is er uiteraard nog geen uitvoerder gekend.

18. Werkingsmiddelen leerplichtonderwijs

Op begrotingspost 'FC0-1FDD2DB-WT werking gewoon basisonderwijs' wordt melding gemaakt van een daling van 737.000 euro VAK voor de gelijkschakeling werking tussen kleuter en lager, met als argumentatie dat de aangepaste leerlingencijfers zorgen voor een vermindering van genoemd bedrag "om dezelfde geldwaarde per punt te bekomen".

De minister verduidelijkt dat elke leerling een aantal punten krijgt. Die punten worden omgezet in een bedrag: dat bedrag is de geldwaarde per punt. Dat evolueert mee met het aantal leerlingen. Bij de begrotingsopmaak wordt uitgegaan van nog niet 100 procent geverifieerde leerlingencijfers, bij begrotingsaanpassing zijn de leerlingencijfers wel definitief gekend. Het leerlingenaantal is een belangrijke parameter in het bepalen van het werkingsbudget. Doordat het leerlingenaantal niet hetzelfde is als bij de opmaak van de begroting wordt ook het bedrag aangepast dat nodig is om de gelijkschakeling tussen kleuter- en lager onderwijs te realiseren.

Het bedrag voor levensbeschouwelijke vakken wordt bepaald door een voorafname van tot nu toe 4,5 procent op het globale bedrag aan werkingsmiddelen. Dat zijn echter middelen die enkel aan het lager onderwijs worden toegekend. Als het

percentage ongewijzigd blijft, wordt er een bedrag van de gelijkschakeling van het kleuteronderwijs gebruikt voor verhoging van de voorafname voor het aanbieden van meerdere levensbeschouwelijke vakken. Om dat te vermijden, wordt het percentage aangepast naar 3,97 procent.

Op een specifieke vraag over een daling van 67.000 euro voor de bijstelling M-decreet type 2, 4, 6 of 7 antwoordt de minister dat voor leerlingen met een inschrijvingsverslag type 2 en leerlingen met een verslag type 2, 4, 6 of 7, per leerling, per type en per onderwijsniveau een bedrag aan werkingsmiddelen wordt toegekend. Het aantal leerlingen wordt geteld op de eerste schooldag van oktober. Dat vormt de gegarandeerde basis voor het budget. Op de eerste schooldag van februari wordt het aantal leerlingen opnieuw geteld. Als er een stijging van het aantal leerlingen is, zullen ook de werkingsmiddelen stijgen. Bij een daling van het aantal leerlingen, blijft het gegarandeerde werkingsbudget behouden. Dat is een soort kliksysteem. De bijstelling van 67.000 euro is gebaseerd op de gegevens na de telling van de eerste teldag van oktober. De telling van februari was bij de begrotingsaanpassing nog niet geverifieerd, waardoor er binnen het budget van 433.000 euro in een buffer van 150.000 euro voorzien werd.

19. Lerarenpact

Sinds dit schooljaar worden in het basisonderwijs, deeltijds kunstonderwijs, secundair onderwijs, volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding extra middelen toegekend aan de onderwijsinstellingen voor de organisatie of ondersteuning van aanvangsbegeleiding. Dat is het gevolg van de uitvoering van een maatregel uit cao XI die tijdens de vorige regeerperiode werd afgesloten. Deze middelen wil de minister zeker blijven toekennen. Hij gaat geen specifieke richtlijnen geven over de invulling van de effectieve aanvangsbegeleiding in en door de onderwijsinstellingen. Dat blijft een bevoegdheid van de inrichtende machten en de instellingen.

In september 2020 gaat er een door de Europese Unie gesubsidieerd project van start dat de aanvangsbegeleiding die nu wordt aangeboden, zal onderzoeken. De administratie volgt dit project op en zal daarin worden bijgestaan door een externe contractor die door de EU-diensten wordt aangeduid. Het project moet resulteren in het evidence informed ontwikkelen van methodieken waarmee onderwijsinstellingen aanvangsbegeleiding op (nog) meer structurele wijze kunnen verankeren in hun werking en personeelsbeleid.

Om de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep te versterken, verlengt de minister het lerarenplatform in het basisonderwijs met een schooljaar en laat het al van start gaan op 1 september. Vanaf 1 september 2020 wordt de geldelijke anciënniteit voor zijinstromers gevalideerd in knelpuntvakken. Op 1 september 2020 start een tijdelijk project rond dual lesgeven in het secundair onderwijs (OD XXX). De bijkomende vaste benoemingen in verlofstelsels en overgedragen uren op 1 januari 2021 komen er ook aan.

20. Zijinstromers

Er wordt, omwille van budgettaire haalbaarheid, gekozen om maximum acht jaar anciënniteit vanuit de privésector te valideren – wat voor het eerst gebeurt –, te combineren met de al bestaande mogelijkheid om maximum tien jaar nuttige ervaring te laten valideren in sommige technische of praktische vakken. Bij die anciënniteit worden dan enkel nog de werkelijke diensten gevoegd die gepresteerd zijn in het gesubsidieerd en gefinancierd onderwijs, uiteraard ook tot het maximumsalaris in de salarisschaal bereikt is. Deze regeling zal enkel van toepassing zijn op 'nieuwe' personeelsleden die aangesteld worden in een knelpuntambt of -vak in een school van het gewoon of buitengewoon basis- en secundair onderwijs.

De onderstaande categorieën worden als nieuwe personeelsleden beschouwd: de personeelsleden die voor 1 september 2020 nog nooit in een gefinancierde of gesubsidieerde betrekking in het onderwijs waren aangesteld (hieronder vallen, naast pas afgestudeerden, ook de 'zuivere zijinstromers'); de personeelsleden die het onderwijs verlieten/verlaten voor een baan in een andere sector, maar die er opnieuw voor opteren om op 1 september 2020 of later in een knelpuntambt of -vak in het onderwijs aan de slag te gaan. Dat is wellicht een belangrijke potentiële doelgroep. Om te vermijden dat onderwijspersoneel even uit het onderwijs stapt en daarna weer intreedt om het voordeel van de geldelijke anciënniteit als zijinstromer te verwerven, wordt als voorwaarde gesteld dat deze personeelsleden minstens drie jaar ononderbroken geen aanstelling in een gesubsidieerde of gefinancierde betrekking in het onderwijs hebben gehad. We benoemen hen met de term 'terugstromers'.

De periode is op drie jaar vastgelegd omdat deze periode, conform de maximale periode voor afwezigheid voor verminderde prestaties, voldoende lang is om een duidelijke breuk met de vorige arbeidsomgeving te betekenen.

De vraag rijst of men de toets van de Raad van State niet vreest en of er sprake is van een nieuwe vorm van ongelijke behandeling die niet veroorloofd is. Personeelsleden die niet onder het ontwerp van besluit vallen, blijven hun anciënniteit opbouwen volgens de huidige regelgeving. Volgens de minister zijn er op dat punt geen problemen.

Wijzigingen in de rechtspositie leiden per definitie tot een andere behandeling per personeelsgroep. Dat is enkel discriminerend voor zover er een onevenredigheid is tussen het doel en de ongelijkheid. In dit geval is het doel zeer legitiem: de overheid is verantwoordelijk voor het creëren van een statuut dat voldoende kwaliteitsvolle mensen voor het onderwijs doet kiezen.

Die doelstelling komt niet dichterbij door personeelsleden die al in het onderwijs aangesteld zijn een bijkomende anciënniteit te geven, vandaar dat de regelgeving enkel geldt voor wie nieuw aangesteld wordt in het onderwijs vanaf 1 september 2020 en voor wie in het verleden al eens aangesteld was in het onderwijs, maar elders een carrière heeft uitgebouwd en nu opnieuw de overstap wenst te maken.

Er zitten drie vormen van mogelijke ongelijkheid vervat in deze maatregel, schetst de minister, namelijk tussen: personeelsleden die al voor 1 september 2020 tewerkgesteld zijn en nieuwe personeelsleden die na deze datum worden tewerkgesteld in het onderwijs; personeelsleden die minimum drie jaar buiten het onderwijs zijn tewerkgesteld en diegenen die minder lang uit het onderwijs zijn verdwenen; en personeelsleden die aangesteld zijn in een knelpuntambt of -vak en personeelsleden die in een ander ambt of vak zijn aangesteld.

De Raad van State heeft in het verleden (advies van 2014) aangegeven dat deze ongelijkheden kunnen worden ingevoerd op voorwaarde dat de verschillen berusten op een objectief criterium en ze redelijk verantwoord kunnen worden; er moet een redelijk verband bestaan tussen de maatregel en het doel.

De Raad van State ging ermee akkoord dat het gedeeltelijk wegwerken van het lerarentekort als een pertinent criterium geldt waardoor verantwoord kan worden waarom de personeelsleden die nu al in het onderwijs aangesteld zijn geen aanspraak kunnen maken op hun anciënniteit opgebouwd buiten de onderwijswereld. De Raad van State vestigde wel de aandacht op het gevolg dat de verloning van leerkrachten met een gelijk(w)aardig profiel, die eenzelfde onderwijsopdracht vervullen, sterk kan uiteenlopen waardoor het "recht op een billijke verloning" in het gedrang zou kunnen komen. Maar in het ontwerp dat toen ter advies werd voorgesteld aan de Raad van State was er sprake van het valideren van twintig jaar

anciënniteit. De Raad van State nodigde de overheid dan ook uit om aan te tonen dat het legitieme doel niet kan worden verwezenlijkt door alternatieve maatregelen die niet of niet in dezelfde mate een ongelijke behandeling inhouden. Er zijn in het verleden al maatregelen genomen om de tekorten op te vangen: werken na pensioen, het lerarenplatform enzovoort. Tot op heden zijn die maatregelen volgens de minister ontoereikend gebleken. Nu wordt uitgegaan van het valideren van acht jaar anciënniteit in plaats van twintig jaar anciënniteit, komt men ook tegemoet aan de toenmalige opmerking van de Raad van State.

Deze maatregel moet uiteraard samengaan met andere maatregelen. De voorbije jaren werden daartoe al allerlei maatregelen genomen en er zullen er nog heel wat volgen. De minister denkt dat de validering van acht jaar anciënniteit een absoluut minimum is. Andere zaken zijn al verwezenlijkt: het aanbieden van ondersteuning bij aanvang van de overstap en aanbieden van verkorte trajecten in de lerarenop-leiding. Voor de technische en praktische vakken kan momenteel al maximum tien jaar nuttige ervaring in rekening gebracht worden. Dat neemt niet weg dat een aantal van die technische en praktische vakken toch in de lijst met knelpuntvakken zijn opgenomen. Dat alles leidt tot de conclusie dat deze nieuwe maatregel noodzakelijk is om een belangrijke drempel weg te nemen bij heel wat mensen die de overstap naar het onderwijs overwegen.

In het advies uit 2014 had de Raad van State ook nog vragen bij het toenmalige voorstel waarbij er een onderscheid werd gemaakt tussen het kleuter- en leerplichtonderwijs enerzijds en de andere onderwijsniveaus anderzijds. De Raad nodigde de overheid uit aan te tonen waar het tekort aan leerkrachten het grootst is. In het nieuwe voorstel werd met deze bedenking rekening gehouden. In samenspraak met de VDAB werd nagegaan in welke ambten en vakken het tekort zich het meest laat voelen. Dat heeft geleid tot de lijst met knelpuntambten- en vakken. Enkel wie de overstap maakt naar een van deze ambten of vakken kan zijn anciënniteit laten valideren.

De knelpuntambten of -vakken die in dit ontwerp van besluit zijn opgenomen, zijn:

- het ambt van onderwijzer of het ambt van onderwijzer ASV;
- het ambt van leraar, belast met het algemeen vak Nederlands, Nederlands voor nieuwkomers, Frans of wiskunde;
- het ambt van leraar, belast met het technisch vak bouw, elektriciteit, hout, mechanica, handelscorrespondentie Nederlands en handelscorrespondentie Frans;
- het ambt van leraar, belast met het praktisch vak bouw, elektriciteit, hout, en mechanica;
- het ambt van leraar beroepsgerichte vorming met specialiteiten bouw, hout, elektriciteit en mechanica.

Er kan bijvoorbeeld voor gekozen worden om de lijst vijfjaarlijks te evalueren in samenspraak met de VDAB, aldus de minister.

Er wordt 1,3 miljoen euro voor zijinstromers vrijgemaakt. Uitgedrukt in budgettaire vte geeft de databank aan dat het voor het schooljaar 2018-2019 voor het basis-onderwijs gaat over 333, voor het secundair onderwijs over 254. Door zijinstroom aantrekkelijker te maken, rekent de minister uiteraard op een grotere aantrekkingskracht van het onderwijs en op een toename van 15 procent zijinstromers. Dan komt men in totaal op 675 nieuwe vte. Dat is een prognose van voor de coronacrisis, stipt de minister aan, en hij verwacht dat de coronacrisis op velerlei vlakken een invloed zal hebben. Zo is bijvoorbeeld de waardering voor leerkrachten absoluut toegenomen. Dus het reële effect zou wel eens groter kunnen zijn.

21. Lerarenopleiding

De minister is van mening dat de toelatingsproef meer een verplichte remediëring zou moeten inhouden. Momenteel is decretaal bepaald dat een instelling remediëring kan opleggen naar aanleiding van de resultaten op een toelatingsproef. De wijze van remediëring kan autonoom worden ingevuld door de individuele instellingen. Mogelijke remediëring moet worden vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement.

Om de meerwaarde van de proeven te verhogen, wil de minister een stap verder gaan en verplichte remediëring koppelen aan de resultaten op de proeven wanneer er vastgestelde tekorten zijn. Dat kan de door- en uitstroom van studenten enkel versterken, wat zowel in het belang is van de student als van de instelling. De proeven blijven evenwel niet-bindend als het gaat over de toelating.

Hoe de verplichte remediëring precies vorm moet krijgen en welke consequenties dat heeft voor de proeven die nu al bestaan, moet nog verder worden besproken.

Voor het begrotingsjaar 2020 werd aan de VLHORA een projectsubsidie van 130.000 euro toegekend voor de ontwikkeling, implementatie en opvolging van de instaptoets in zijn huidige vorm. Er zijn nog geen middelen begroot voor de uitrol van de verplichte remediëring. De verplichte remediëring wordt sowieso nog niet dit academiejaar doorgevoerd.

De minister gaat met de VLHORA in overleg over de consequenties die een verplichte remediëring heeft op inhoud, cesuurbepaling en afnamemodaliteiten van de instaptoets. Afhankelijk van de gemaakte keuzes en de daaraan verbonden kosten, zal het subsidiebedrag voor de komende jaren moeten worden vastgelegd.

Binnenkort zal een totaalbedrag van 1,7 miljoen euro ingeschreven zijn voor de versterking van de lerarenopleiding. Een deel hiervan wordt al zeker gespendeerd aan het stageregistratieplatform lerarenstage.be. Er wordt ook bekeken voor welke van de huidige projecten een verlenging aan de orde kan zijn en welke nieuwe initiatieven tot een kwaliteitsverbetering kunnen leiden.

22. Vaste benoeming

Het gaat inderdaad over de vaste benoeming in betrekkingen ingenomen door specifieke verlofstelsels en in overgedragen uren-leraar (dat laatste in het gewoon secundair onderwijs), bevestigt de minister. Deze maatregelen zijn ondertussen via een regeringsamendement toegevoegd aan het ontwerp van decreet OD XXX en zullen hier dus snel ter bespreking worden voorgelegd.

Benoemen in verlopen is goed voor 8,6 miljoen euro in 2021. Benoemen in overgedragen en gebufferde uren: 12,9 miljoen euro vanaf 2021. Deze middelen kunnen elders worden ingezet, om te vermijden dat daar besparingen moeten worden doorgevoerd, verduidelijkt de minister.

De minister is naar eigen zeggen geen grote liefhebber van de vaste benoeming. Hij is wel van mening dat in deze wereld de vaste benoeming niet zal verdwijnen, ook al vecht men ertegen met alle middelen. Dan kan men er beter het beste van maken en de negatieve uitwaseringen van de vaste benoeming aanpakken. Bijkomend kan het misschien als een troef uitgespeeld worden in het kader van de opwaardering en het aantrekkelijker maken van de job van leraar.

Daar onlosmakelijk mee verbonden, is het versoepelen van de ontslagprocedure. Vandaag zorgt de vaste benoeming ervoor dat misbruiken onbestraft blijven, stelt

de minister. Wie de perceptie van de bonafide leerkracht verbrodt, moet gemakkelijker eruit gegooid kunnen worden.

De budgettaire bonus van 26 miljoen euro is ook mooi meegenomen.

23. Pedagogische begeleiding

Het kerntakendebat over de pedagogische begeleidingsdiensten zal worden opgestart. De aanvankelijke besparing is teruggedraaid. Zeker in tijden van coronacrisis moet volop een beroep worden gedaan op de pedagogische begeleidingsdiensten. De beslissingen in het kader van de begrotingsaanpassing 2020 staan hier in se los van.

Dezelfde controles op de aanwending van de werkmiddelen blijven van toepassing, om ervoor te zorgen dat de middelen ook effectief op de klasvloer worden ingezet.

De onderwijsoverheid volgt ook continu op hoe de PBD's aan de slag gaan met de aanbevelingen van de commissie-Monard, onder andere via het structureel overleg tussen de overheid en deze diensten.

24. Inspectie

De minister bevestigt dat er 500.000 euro extra is ingeschreven vanaf 2020. Daar kan een beperkt aantal inspecteurs mee worden geworven. De onderwijsinspectie is ondertussen een selectieprocedure gestart voor de aanwerving van inspecteurs voor het CLB, hbo5, wiskunde, buitengewoon basisonderwijs en gewoon basisonderwijs. De bedoeling is om deze aanwervingen tegen de start van volgend schooljaar rond te hebben.

Er is inderdaad een beperkte desindexering, maar de extra middelen ten belope van 500.000 euro voor de extra vte waren – net zoals de andere impulsen en maatregelen – reeds bij de opmaak van de begroting 2020 ingeschreven.

25. Deeltijds kunstonderwijs

De personeelskost vertegenwoordigt meer dan 90 procent van de totale uitgaven van het deeltijds kunstonderwijs, benadrukt de minister. In het loonmodel begrotingsaanpassing 2020 vertrekt men van de recentste gegevens. Men gaat uit van de gekende uitgaven 2019 en voor de omkadering voor het komende schooljaar 2020-2021 baseert men zich op de leerlingengegevens van de telling van 1 februari 2020. Bij de begrotingsopmaak 2020 was er een hogere leerlingenraming. De prognoses van de vergrijzing 2020, het middelenfonds 2020 en de uitgaven van het fonds inschrijvingsgelden deeltijds kunstonderwijs worden eveneens geactualiseerd. Het gaat volgens de minister enkel om een actualisatie/bijsturing van de parameters van de inschatting.

Er zal zeker niets retroactief worden teruggevorderd, maakt de minister duidelijk. Er gebeurt een verrekening van de inschrijvingsgelden en de werkmiddelen. Het bedrag dat het schoolbestuur moet betalen aan de Vlaamse overheid zal worden aangepast, rekening houdend met de 6 procent vermindering van de werkmiddelen.

26. Volwassenenonderwijs

De vraagstellers hebben het over een daling van 6,846 miljoen euro omwille van de significante daling van de geraamde uitgaven.

De minister schetst dat de geraamde reguliere werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs bij de opmaak van de begroting 2020 (maart 2019) nog gebaseerd waren op voorlopige cijfers en bovendien nog rekening hielden met de decretaal voorziene indexering.

Op dat moment was de referteperiode voor de berekening van de reguliere werkingsmiddelen voor schooljaar 2019-2020 nog niet afgesloten en nog niet geverifieerd, was de referteperiode voor de berekening van de reguliere werkingsmiddelen nog maar net gestart en was er nog geen correct beeld over hoeveel middelen ingeschreven zouden moeten worden voor de compensatieregeling opgenomen in het decreet Volwassenenonderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 144/3).

Op dat moment was ook nog niet duidelijk dat de werkingsmiddelen onder automatische subsidies zouden vallen. Dat werd past beslist op de technische bilaterales midden 2019. Hierdoor werden aanvankelijk de reguliere werkingsmiddelen voor schooljaar 2019-2020 voorzien als overflow en de reguliere werkingsmiddelen voor schooljaar 2020-2021 ingeschreven op de begroting van 2020. Ook deze werkwijze werd bijgesteld bij de begrotingsaanpassing 2020.

De cijfers opgenomen in de begrotingsaanpassing zijn bijgesteld op basis van correcte cijfers: de berekening van de reguliere werkingsmiddelen voor schooljaar 2019-2020 is gebeurd in juni 2019 en werd ook gecommuniceerd aan de centra. Later werd de generieke maatregel van 6 procent nog doorgevoerd. De berekening van de reguliere werkingsmiddelen voor schooljaar 2020-2021 is nog steeds een raming maar wel gebaseerd op de gegevens van de rekenmotor op het moment dat de referteperiode quasi volledig geverifieerd was.

27. Hoger onderwijs

De desindexering voor het hoger onderwijs past in de globale desindexering die toegepast wordt.

In het wekelijks overleg tussen het kabinet, de administratie, VLIR, VLHORA en VVS zijn deze onderwerpen aan bod gekomen, geeft de minister mee. Wat de studievoortgangsbewakingsmaatregelen en de volgtijdigheidsmaatregelen betreft, zijn het de hogeronderwijsinstellingen zelf die autonoom kunnen beslissen om al dan niet versoepelingen aan te brengen aan de regeling die binnen de instelling geldt. Wat het leerkrediet betreft, is een algemene teruggave geen optie. Een groot aantal studenten zal zoals in het verleden credits verwerven. Het niet verwerven van credit kan in de meeste gevallen niet eenvoudig gelinkt worden aan corona. Wel kan nog gekeken worden of het nodig is om heel specifiek en gericht de mogelijkheid te voorzien om het leerkrediet terug te geven (bijvoorbeeld in het geval een examen door corona niet kon doorgaan en er geen tweede kans mogelijk is).

Op dit ogenblik doen de hogescholen en universiteiten al het mogelijke om studieduurverlenging bij studenten te vermijden, zowel in het kader van de organisatie van het onderwijs als bij de examens. Decretaal is daartoe voorzien dat zij hun onderwijs- en examenreglement kunnen aanpassen en dat stages en examens, weliswaar in uitzonderlijke gevallen, ook nog kunnen plaatsvinden na het aflopen van het huidige academiejaar. De minister is er zich van bewust dat dit niet voor alle studenten even vlekkeloos zal verlopen. Het is dan ook een uitzonderlijke situatie. Maar binnen de hogeronderwijsinstellingen kunnen de studenten terecht zowel voor informatie als voor problemen en psychische klachten, namelijk bij de personen die aangesteld zijn om te communiceren rond de maatregelen die de instellingen nemen, de studiebegeleiders, de ombudsdiensten en de diensten voor studentenvoorzieningen. Deze diensten doen ook al het mogelijke om studenten met psychische klachten te helpen en te begeleiden. Ook de studentenvertegen-

woordigers kunnen de andere studenten helpen. De hogeronderwijsinstellingen zullen ook voor sociaal kwetsbare studenten – die thuis geen eigen plek hebben om rustig te studeren of geen toegang hebben tot een computer – stille studieplekken voorzien op de campus. Op deze manier kunnen ook deze studenten zich goed voorbereiden op de examens.

28. Infrastructuur

De extra investeringsmiddelen, 17 miljoen euro, voor scholenbouw zijn een gevolg van de beslissing van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 en de toekenning van capaciteitsmiddelen aan concrete projecten voor de periode 2019-2022 voor 151 miljoen euro in de periode 2019-2021 en voor 2022 nog eens 44,8 miljoen euro, samen dus 196 miljoen euro. In principe werd er voor elk jaar in 50 miljoen euro voorzien. De concrete verdeling over de verschillende jaren/projecten heeft echter als gevolg dat er in 2020 afgerond 67 miljoen euro moet worden ingeschreven en bij de begrotingsopmaak 2021 slechts 34 miljoen euro voor deze al besliste capaciteitsmiddelen.

Momenteel maakt de minister werk van een nieuw Masterplan Scholenbouw. Dat zal een concrete uitwerking bevatten van de bepalingen in het regeerakkoord en de beleidsnota met betrekking tot onderwijsinfrastructuur, en zal een duidelijk beeld scheppen over de aanwending van de 500 miljoen euro die bijkomend voorzien wordt voor onderwijsinfrastructuur in deze legislatuur, volgens het afgesproken groeipad van 25 miljoen euro in 2020, 50 miljoen euro in 2021, 75 miljoen euro in 2022, 145 miljoen euro in 2023 en 205 miljoen euro in 2024 – waarbij het laatste bedrag geacht wordt recurrent door te lopen.

Conform de conceptnota Masterplan Scholenbouw (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 492/1), goedgekeurd door de Vlaamse Regering in 2015, wordt op regelmatige basis een meerjarenplanning opgemaakt voor de verdeling van capaciteitsmiddelen aan de hand van de capaciteitsmonitor. In 2016 was dat voor de begrotingsperiode 2016-2018, in 2019 voor de periode 2019-2022.

Om de nog te verwachten capaciteitstekorten ook de komende jaren tijdig op te vangen, worden in de loop van 2020 volgende nota's samen voorgelegd als beslissing van de Vlaamse Regering: een nota ter bevestiging van de verdeling van de al verdeelde capaciteitsmiddelen 2020-2022 in 2019; en een nota ter geografische verdeling van bijkomende capaciteitsmiddelen op begrotingsjaar 2021 over onderwijszones (secundair onderwijs) en gemeenten (basisonderwijs).

Het tekort aan plaatsen is een problematiek die het individuele schoolniveau overstijgt. De analyse van de tekorten gebeurde sinds 2010 daarom ook steeds op het niveau van de gemeente of op het niveau van het gewest in het geval van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het geraamde tekort aan plaatsen werd een eerste keer in kaart gebracht via een daartoe ontwikkelde capaciteitsmonitor in 2015, een tweede editie van de capaciteitsmonitor volgde in 2018. Aangezien de capaciteitsmonitor uit 2018 de noden in referentieschooljaar 2024-2025 centraal stelt, is deze monitor een geschikt instrument om, na de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2019-2022 in 2019, ook de verdeling van aanvullende capaciteitsmiddelen te onderbouwen. Voor deze onderbouwing wordt een beperkte update voorzien van de geraamde tekorten in de tweede editie van de capaciteitsmonitor. Daartoe is naast een correctie van de afwijking in de vraagprognoses voor schooljaar 2019-2020, ook aan de aanbodzijde een correctie voorzien ten opzichte van de aanbodgegevens die gehanteerd zijn bij de oplevering van de capaciteitsmonitor in 2018. Met name het incalculeren van de geplande plaatsen via capaciteitsprojecten, huur dossiers en DBFM-dossiers die werden goedgekeurd sinds de oplevering van de capaciteitsmonitor in 2018.

De capaciteitsmonitor geeft aan dat de demografische groei die zich in 2010 manifesteerde in het basisonderwijs zich sinds enige jaren verplaatst naar het secundair onderwijs. Waar bij de verdeling van capaciteitsmiddelen 2016-2018 de focus nog lag op bijkomende plaatsen in het basisonderwijs, verschoof de focus bij de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2019-2022 dan ook naar bijkomende plaatsen in het secundair onderwijs. Op basis van de te verwachten tekorten in de capaciteitsmonitor zal ook de komende jaren de focus op het secundair onderwijs liggen. Het zal evenwel ook van belang zijn om nog een beperkt aantal capaciteitsnoden in het basisonderwijs te lenigen.

Bij het opstellen van de verdeling van de capaciteitsmiddelen tussen basisonderwijs en secundair onderwijs wordt uitgegaan van een totaal beschikbaar bedrag van 214 miljoen euro voor de periode 2021-2024, waarvan 34 miljoen euro op begrotingsjaar 2021, 30 miljoen euro op begrotingsjaar 2022, 75 miljoen euro op begrotingsjaar 2023 en 75 miljoen euro op begrotingsjaar 2024.

De geografische verdeling over onderwijszones (voor het secundair onderwijs) en over gemeenten (voor het basisonderwijs) houdt nog geen toewijzing in van capaciteitsmiddelen aan specifieke capaciteitsprojecten van schoolbesturen. Dat dient te gebeuren op basis van de concrete voorstellen.

Alle steden en gemeenten die in aanmerking komen voor de capaciteitsmiddelen worden na de betreffende beslissing van de Vlaamse Regering op de hoogte gebracht van de geografische verdeling. De aangeschrevenen zal worden gevraagd om – voor het secundair onderwijs op niveau onderwijszone en voor het basisonderwijs op niveau gemeente (of onderwijszone) – een coördinator aan te stellen.

De minister verduidelijkt dat KIW de middelen zijn voor de scholengroepen voor kleine infrastructuurwerken. Het gaat hierbij om een interne afspraak binnen het GO!, waar kleine infrastructuurwerken door de scholengroepen worden opgevolgd en grote infrastructuurwerken door de centrale administratie. De extra middelen voor KIW worden gecompenseerd.

Op het begrotingsartikel infrastructuur wordt 2,4 miljoen minder VEK vastgelegd voor huursubsidies. Dat is een bijsturing op basis van een aangepaste prognose van de huursubsidies die concreet in 2020 van start zouden gaan. Het beleidskrediet dat volgens de meest recente ramingen nog niet nodig is voor huursubsidies wordt terug toegevoegd aan de investeringstoelage bestemd voor subsidiedossiers reguliere financiering.

In de toelichting betreffende AGION wordt melding gemaakt van een bijstelling van 8 miljoen euro naar beneden voor de dossiers reguliere financiering. Deze vermindering in VEK is het gevolg van een aangepaste prognose van de uit te betalen infrastructuursubsidies in 2020. AGION baseert zich voor de uitgavenramingen op statistieken over uitgaven in het verleden. De effectieve uitgaven van AGION gebeuren op basis van de door de scholen ingestuurde facturen voor de gesubsidieerde investeringen.

De minister verwacht voor 2020 een tijdelijke dip in de uitgavenstroom waarbij een van de mogelijke oorzaken is dat de wijziging van de subsidieprocedures voor kleinere – en kortlopende – projecten vanaf 2018 ten voordele van de subsidiëring van omvangrijkere – en langlopende – investeringsprojecten minder doorweegt op het geheel. Dat kan men overigens ook merken in de realisatiecijfers van 2019.

Over de impact van corona is het nog te vroeg om een inschatting te kunnen maken, omdat de facturen die momenteel binnenkomen verband houden met de bouwactiviteit van voor de coronacrisis. Uit een belronde die de minister liet

uitvoeren door AGION, bleek wel dat de grotere werven niet stillagen tijdens de coronacrisis. Maar dat was een momentopname, nuanceert hij.

In diezelfde toelichting is sprake van de vastlegging van een krediet voor dossiers van de VGC ten belope van 13,9 miljoen euro. Het gaat om scholenbouwdossiers voor basisschool Imelda (Sint-Jans-Molenbeek) voor 2,5 miljoen euro, basisschool Sint-Pieterscollege (Jette) voor 3 miljoen euro, het Sint-Pieterscollege (Jette) voor 6,2 miljoen euro waarvan 4 miljoen euro wordt voorzien in 2020 en de gemeentelijke basisschool Poelbos (Jette) voor 4,45 miljoen euro.

In de omschrijving bij DBFM Scholen van Morgen wordt gewag gemaakt van drie projecten in 2020. De minister licht toe dat volgens de huidige planning volgende drie projecten worden opgeleverd: Technische Scholen Mechelen, vrije basisschool Trapop te Retie en basisschool De Krinkel te Ruisbroek.

In 2020 worden de volgende werven al zeker opgestart: Paridaensinstituut te Leuven, Prizma Middenschool te Izegem, VTI Brugge, vrije basisschool 't Klavernest te Wechelderzande, Topsportinternaat te Wilrijk, buso De Richter en MPI De Luchtballet te Genk, internaat MPI De Oase te Gent, Tangram-school te Vilvoorde, Rozenberg te Mol en technische campus Blue Gate te Antwerpen.

29. Zomerscholen

De minister lanceert een oproep naar de lokale besturen, de scholen en andere initiatiefnemers om zomerschoolprojecten in te dienen. Er wordt voorzien in een subsidie van 25 euro per leerling per dag. De klassen worden beperkt tot tien leerlingen, voor een periode van 10 tot 14 dagen. Gelet op het doel om bij te spijkeren om leerachterstand tegen te gaan, concentreert men zich best op één of twee vakken. Deze richtlijnen kwamen tot stand op basis van een wetenschappelijke studie van de ervaringen in Nederland, aldus de minister.

De aandacht van de scholen en de lokale besturen is op dit moment op andere zaken gericht. Daarom hoopt de minister dat er andere initiatiefnemers het voortouw zullen nemen, in samenwerking met scholen en lokale besturen.

30. Coronamiddelen

Binnen de Vlaamse begroting is er een provisie voorzien in het kader van de coronacrisis. Die provisie zal via herverdelingen aan de verschillende beleidsdomeinen worden toegewezen. Dat betekent dat deze middelen momenteel nog niet terug te vinden zijn in de onderwijsbegroting.

De minister verwijst wel naar de goedkeuring van een voorstel over een ICT-impuls van 5,7 miljoen euro, waarvan 4,3 miljoen euro extra ICT-middelen voor scholen die in de loop van de maand mei worden uitbetaald, een miljoen euro voor de laptops en een voorstel ten bedrage van 368.000 euro voor het examen arts/tandarts. Er zijn bijkomende middelen voor de opvang van internaten, met een eerste schijf van 570.000 euro.

In totaal zal er 18,5 miljoen euro herverdeeld worden naar de onderwijsbegroting, inclusief het budget voor de zomerscholen.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Sihame El Kaouakibi

Sihame El Kaouakibi ziet heel wat positieve elementen in de aanpassing van de begroting, waaronder de ondersteuning van de leerlingbegeleiders.

Het lid zoomt nog in op twee punten. Het is goed dat de besparing van 20 miljoen euro in het secundair onderwijs getemperd is. Maar wat met het milderingspad naar het einde van de legislatuur van 100 miljoen euro? Wordt deze doelstelling behouden of bijgesteld? Zal in 2021 meer bespaard moeten worden?

De spreker heeft het principiële moeilijk met het idee van de vaste benoeming. Ook de minister is er geen fan van, maar blijkbaar voelt hij aan dat het heilige huisje niet bespreekbaar is. Er komt nu een bespreking van een versnelling van de vaste benoeming in plaats van over een diepgaand loopbaanpact. Sihame El Kaouakibi meent dat mensen niet voor het lerarenberoep kiezen omwille van de vaste benoeming, of dat er daardoor minder burn-outs zullen zijn of minder mensen zullen afhaken. De keuze voor het lerarenberoep gebeurt door passie. Dat zorgt voor kwaliteitsvol onderwijs. Het gaat om het bieden van tijd en ruimte om met de uitdagingen om te gaan en om vertrouwen.

1.2. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman wenst vooreerst de leerlingen en leerkrachten die op 15 mei opnieuw naar school gaan voor fysieke lessen veel moed.

Het lid heeft nog een aantal vragen over het aandeel van onderwijs in de coronaprovisie. De scholen hebben veel extra kosten voor personeel, beschermingsmateriaal en ICT en minder inkomsten door het wegvallen van onder andere de schoolfeesten. Er is extra ondersteuning nodig en de minister wil daarvoor het noodfonds aanspreken. De beschikbare 200 miljoen euro moet met veel andere sectoren worden gedeeld. De spreker vreest dat er voor de scholen heel weinig zal overschieten.

De noden zijn heel groot. Hannelore Goeman vraagt de minister om bij de Vlaamse Regering te pleiten voor een verhoging van het noodfonds. Zo kunnen hopelijk ook middelen beschikbaar worden om de werkingsmiddelen van de stuvo te verhogen, want veel studenten zitten vandaag financieel en mentaal volledig in de knoop.

Zij vraagt om ook na te gaan of de goede beslissing om stille studieruimtes ter beschikking te stellen verbreed kan worden naar studenten die online examens moeten afleggen en daar thuis geen geschikte ruimte voor hebben.

Inzake de compensaties voor scholen tijdens de crisis wil Hannelore Goeman nog weten uit welk budget de middelen voor de opvang komen. Zij hoort van gemeentebesturen dat voor de opvang tijdens de paasvakantie de beloofde middelen enkel worden verstrekt voor plaatsen in erkende en gesubsidieerde opvanginitiatieven. Klopt dat? Indien dat het geval is, dient de minister volgens het lid dringend te overleggen met minister Somers, want het kan niet de bedoeling zijn dat gemeentebesturen die creatief opvang organiseren geen beroep kunnen doen op de beloofde ondersteuning.

De minister verwijst naar de 18 miljoen euro voor de zomerscholen, maar de spreker wil weten van welk budget deze middelen komen.

Een miljoen euro van de coronaprovisie dient voor het laptopproject. Het blijft een goed initiatief, maar met heel wat tekortkomingen. De laptops dreigen ook niet terecht te komen bij de kinderen die ze het meest nodig hebben, omdat sommige scholen een waarborg van 300 euro vragen. Zit de minister samen met de onderwijsverstrekkers om hiervoor een oplossing te zoeken?

Er wordt 4,3 miljoen euro uitgetrokken voor de digitalisering. Deze ingreep is volgens het lid logisch, op het moment dat het onderwijs plots noodgedwongen, maar met heel veel enthousiasme, gigantische stappen vooruit heeft gezet op het vlak van digitaal onderwijs. Zij informeert hoe het budget precies onder de scholen zal worden verdeeld.

Opgeteld ontvangt Onderwijs minder dan 1 procent van de coronaprovisie, stelt de spreker. Dat is heel weinig en het gaat om eenmalige middelen.

De aanpassing van de begroting is volgens de fractie van Hannelore Goeman vooral een gemiste kans. De digitaliseringsoperatie is daar een mooi voorbeeld van. Er wordt een eenmalig budget vrijgemaakt om de acute ICT-noden te lenigen, maar het lid heeft niet de indruk dat met de begrotingsaanpassing structureel wordt geïnvesteerd in digitalisering, didactisch materiaal voor alle scholen, extra uren voor ICT-coördinatoren enzovoort. Scholen krijgen nu de afrekening van hun ICT-werkingsmiddelen, waarop zoals voorzien 6 procent wordt bespaard. Zoals de minister zelf al heeft gezegd, is dit een historische kans om digitaal onderwijs echt te ontwikkelen, maar dat dreigt een gemiste kans te worden.

De begrotingsaanpassing geeft de indruk dat de crisis niet bestaat. Hannelore Goeman stelt dat de begrotingsaanpassing niet inspeelt op de enorme uitdagingen waar het onderwijs voor staat. Hoe ervoor zorgen dat alle kinderen mee zijn met de digitalisering en dat de alleen maar groter wordende onderwijskloof wordt gedicht?

Onderwijs heeft een enorm belangrijke rol te spelen bij het ontwikkelen van het talent van elk kind, zodat het kan bijdragen aan onze welvaartstaat en economie. Investeren, rendeert op lange termijn en dat moet de minister nu ook durven doen.

Het grootste deel van de 95 miljoen euro extra budget dient voor decretaal verankerde aanpassingen. Met de extra middelen voor scholenbouw is niet veel mogelijk, als blijkt dat de noden voor scholenbouw op dit moment geraamd worden op 7 miljard euro. Er is volgens het lid nood aan een investeringsprogramma van de overheid. Met een groot renovatie- en isolatieproject voor de scholen zou de Vlaamse Regering jobs kunnen creëren, de energiefactuur kunnen verlagen en een positieve bijdrage leveren voor het klimaat. Ook de aantrekkelijkheid van de job en de motivatie van leerlingen kan alleen maar wel varen bij mooie en degelijke schoolgebouwen.

De begrotingsaanpassing schetst dus weinig toekomstperspectief. Er komen zelfs besparingen, zoals de desindexering in het hoger onderwijs die goed is voor een budgetverlaging van 10 miljoen euro.

Over de besparing van 1,3 miljoen euro op de post gelijke kansen had het lid graag meer uitleg gekregen.

Ze blijft zich ook zorgen maken over het besparingspad in het volwassenenonderwijs. Ook de Vlor maakt zich zorgen over Vocvo en of het resterende budget, ook al wordt het aantal opdrachten verminderd, zal volstaan, onder meer gelet op de belangrijke rol bij het implementeren van het Strategisch Plan Geletterdheid.

Hannelore Goeman beaamt dat er ook een aantal goede zaken in de begrotingsaanpassing staan. De besparingen op het secundair onderwijs en de pedagogische begeleidingsdiensten worden grotendeels teruggedraaid. Is de minister van plan de besparingen recurrent terug te draaien of wordt volgend jaar opnieuw aangeknoopt bij de zogenaamde milderings van de groeipaden?

De spreker is ook tevreden met het optrekken van de gegarandeerde ondergrens voor de ondersteuningsnetwerken en de extra middelen voor het ondersteuningsmodel.

Het blijft natuurlijk pijnlijk dat extra middelen ten koste gaan van andere posten, door besparingen of doorschuifoperaties. Zo noemt ze de vaste benoeming van leerkrachten na één jaar verrassend voor een N-VA-minister, maar het is volgens haar niet enkel geen structurele oplossing voor het lerarentekort, maar vooral een besparingsoperatie, want de kosten worden doorgeschoven naar de federale overheid.

Hannelore Goeman roept tot slot de minister op om bij de volgende begroting goed na te denken over een ambitieus investeringsplan voor het onderwijs. Zo kan het nieuwe schooljaar ook een nieuwe start voor het onderwijs worden.

1.3. Jo Brouns

Jo Brouns vraagt de minister om duidelijk aan te geven hoe de voorziene besparing van 20 miljoen euro in het secundair onderwijs wordt afgebouwd tot een half miljoen euro.

Een aantal bedragen en punctuele maatregelen werd vermeld, maar over de impuls voor het lerarenpact van 7,5 miljoen euro heeft het lid niets teruggevonden. Zijn die middelen verdwenen?

Het zal nog een stevige discussie vergen om te bepalen wie welke middelen zal krijgen uit het noodfonds van 200 miljoen euro. De spreker veronderstelt dat de minister wel al een lijst heeft gemaakt van de kosten waarvoor hij een beroep zou willen doen op het noodfonds. Schoolreizen werden in dat kader al vermeld, maar Jo Brouns wil weten welke kosten die de scholen vandaag maken de minister via het noodfonds wil recupereren.

Het is nu meer dan ooit nodig om zwaar te investeren in ICT en misschien andere keuzes te maken om die investeringen mogelijk te maken. Het online afstandsonderwijs zal enkel nog sterker worden, verwacht de spreker. Om de digitale competenties bij leerlingen en leerkrachten te versterken is dus meer ICT-apparatuur nodig. Is de inzet van 5,7 miljoen euro al beslist door de Vlaamse Regering en hoe zal de verdeling gebeuren over de scholen?

1.4. Roosmarijn Beckers

Roosmarijn Beckers treedt de opmerkingen van Hannelore Goeman en Jo Brouns bij over de digitale infrastructuur en de laptops. De kans dat er in het najaar een heropflakking komt van het coronavirus is volgens het lid groot. Het is van belang om het afstandsonderwijs zo sterk mogelijk te ondersteunen, zodat ook sociaal zwakkere leerlingen kunnen deelnemen.

De spreker is tevreden met de 10 miljoen euro extra voor de ondersteuningsnetwerken.

Vocvo moet minder taken uitvoeren omwille van de schaalvergroting bij het volwassenenonderwijs. Inzake het Strategisch Plan Geletterdheid zal de minister

onderhandelen met zijn collega's, maar het Vlaams onderhandelingscomité voor basiseducatie was ook niet te bespreken over de besparing. Hoe komt dat? Is niet alles goed besproken? Het onderhandelingscomité volgt de zienswijze van de minister niet en merkt op dat er maar twee vte overblijven en de taken niet uitgevoerd zullen kunnen worden. Wat ligt hiervan aan de basis?

Roosmarijn Beckers is tevreden met de aandacht voor taalstimulerende projecten in de vakantie. De vrijwilligheid is volgens haar steeds het zwakke punt van dergelijke initiatieven. De spreker wijst op de verantwoordelijkheid van de ouders en de noodzaak om ze voor hun verantwoordelijkheid te plaatsen. Als die kinderen tijdens de vakantie twee maanden de thuistaal spreken, zal de kennis van het Nederlands achteruitgaan.

Het lid is voorstander van lezen op school, maar benadrukt dat niet alleen in de eerste twee jaren van het basisonderwijs, maar gedurende de hele loopbaan leerlingen en leerkrachten gestimuleerd moeten worden om te lezen.

De spreker is tevreden met de taalscreenings, ook al zijn ze niet bindend. In het najaar van 2020 zullen de eerste proefprojecten worden opgestart.

Zij is ook positief over de komst van de gevalideerde netoverschrijdende proeven.

De niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding was beter wel bindend geweest, merkt de spreker op. Maar zij begrijpt dat de hogescholen daar niet voor stonden te springen.

Samengevat is Roosmarijn Beckers gematigd tevreden met de begrotingsaanpassing.

1.5. Elisabeth Meuleman

De begrotingsaanpassing is zeker niet rampzalig, geeft *Elisabeth Meuleman* mee. Zij is tevreden dat de besparing van 20 miljoen euro in het secundair onderwijs is getemperd. Het afschaffen van het opsparen van de vervangingsuren wordt wel betreurd.

Maar het is ook geen investeringsbegrotingsaanpassing, benadrukt het lid. De minister wil dat volgens haar soms laten uitschijnen, maar het gaat vooral om bijstellingen omwille van de leerlingenaangroei enzovoort. De minister kondigt de bedragen steeds groots aan, maar dat zijn volgens de spreker niet de investeringen die het onderwijs nodig heeft. Elisabeth Meuleman hoopt een consensus te kunnen bereiken met de minister, waarbij zij redelijk is en zegt dat het geen rampzalige begrotingsaanpassing is, als de minister dan ook redelijk is.

Op een aantal terreinen had de spreker meer verwacht en zij verwijst naar de urgente dossiers zoals het aantrekkelijk maken van het lerarenberoep en het aanpakken van het lerarentekort op heel korte termijn. De kwaliteit van het onderwijs verhogen, valt of staat met het lerarenberoep. Zij ziet niet alle heil in de benoeming van leerkrachten na één jaar. Dat is een handige besparingsoperatie en het beroep zal aantrekkelijker zijn, stelt de minister, maar volgens het lid moet er veel meer gebeuren, zoals het minder vlak maken van de loopbaan, de werkdruk verlagen enzovoort.

De minister heeft de benoeming na één jaar aangekondigd, maar de spreker vraagt zich af of het dossier al rond is. Uit de vrij felle reacties van de vakbonden ontstond niet de indruk dat het al een vaststaand feit is. De bedenkingen bij de versnelde evaluatie die gekoppeld is aan de vaste benoeming, worden door het lid gedeeld. Het eerste jaar is voor een leerkracht dikwijls heel moeilijk. Het is nodig om tijd te

geven om te groeien en tegenover een strenge evaluatieprocedure moet een goede aanvangsbegeleiding staan.

Om het tekort aan te pakken, kiest de minister voor de zijinstromers. Dat is volgens het lid één van de nuttige maatregelen. Maar het daarvoor uitgetrokken budget is goed voor 254 leerkrachten in het secundair onderwijs. Op 68.000 vte in het secundair onderwijs is dat een heel klein aantal en dat zal het lerarentekort niet oplossen.

Volgens de minister kunnen een aantal ongelijkheden weerlegd worden en zal het voorstel de toets van de Raad van State doorstaan. In 2014 is het niet gelukt, dus het is volgens de spreker nog afwachten of er al dan niet procedures zullen volgen.

Een uitdaging vormt ook de groep van leerlingen die les mogen volgen (eerste, tweede of zesde jaar lager onderwijs en zesde jaar secundair onderwijs), maar die omwille van de eigen kwetsbare gezondheid of die van een gezinslid niet naar school kunnen. Maar de school biedt geen afstandsonderwijs meer aan omdat ze op school verwacht worden. Deze leerlingen vallen zonder onderwijs en daar is geen oplossing voor. Deze situatie zal nog lang aanhouden en een grote groep leerlingen zal tot de risicogroep behoren en in de herfst niet naar school kunnen. Het is broodnodig om systemen als Bednet uit te breiden, zodat deze kinderen ook de lessen thuis kunnen volgen. Elisabeth Meuleman ziet daarvoor geen budgetten, maar dringt erop aan om hierin te voorzien. Indien nodig moeten decretale aanpassingen gebeuren om de voorwaarden te versoepelen zodat meer kinderen er recht op hebben. Heeft de minister hierover al nagedacht en op welke manier zal hij dat ondervangen als het niet in de begrotingsaanpassing staat?

Elisabeth Meuleman ontvangt veel berichten van ouders die na de aanmelding een brief ontvangen dat hun kind op dit moment geen plaats vindt in het secundair onderwijs. Een deel van de middelen om een capaciteitsuitbreiding te realiseren, werd vervroegd, maar het lid vraagt zich af of dat voldoende is. Dat zal de huidige problemen niet aanpakken. Welke oplossingen zijn er voor de kinderen die op dit moment geen secundaire school vinden? Is daarvoor ruimte binnen de begrotingsaanpassing?

De spreker gaat vervolgens in op de besparingen op het Dynamo Project, waarbij onderwijs een beroep kan doen op een externe cultuurpartner. In de vorige legislatuur hebben de ministers Gatz en Crevits dit groots aangekondigd, om ervoor te zorgen dat onderwijs en cultuur dichter bij elkaar kwamen. Zeker op dit moment is het project broodnodig, meent de spreker, ook om de noodlijdende cultuursector enig perspectief te bieden. Het lid zou het betreuren als de redenering van de minister is dat wegens de weken dat leren niet optimaal verliep, in het najaar alleen moet worden ingezet op kennis en de cultuurprojecten een overbodige franje zijn. Het gaat om cultuurprojecten waarbij verschillende bubbels niet samen een schoolvoorstelling volgen, maar die net binnen de eigen bubbel van de school kunnen plaatsvinden. Elisabeth Meuleman begrijpt niet waarom een ronde wordt overgeslagen omwille van corona.

Het lid wijst ook op de situatie van het Braille Productie Centrum, dat leerboeken in braille vertaalt en op die manier meehelpt aan inclusief onderwijs. Het centrum werd gefinancierd door Cultuur en die subsidie is stopgezet, maar het werk is vooral gericht op het onderwijs. Waarom kan die subsidie van 300.000 euro niet overgenomen worden?

De scholen krijgen al belachelijk weinig ICT-werkingsmiddelen, stelt de spreker. Daar wordt nu nog eens 6 procent op bespaard, waarna nog 0,75 euro per leerling per jaar overblijft voor ICT-coördinatie en werkingsmiddelen. Met een extra compensatie in computers is er nog geen ICT-werking op een school. Zij pleit ervoor

om de structurele ICT-investeringen te verhogen in plaats van een eenmalig project vorm te geven.

Tot slot vraagt Elisabeth Meuleman of de middelen voor de zomerscholen uit het noodfonds moeten komen.

1.6. Loes Vandromme

Loes Vandromme spreekt haar appreciatie uit voor het feit dat de begrotingsaanpassing ervoor zorgt dat het onderwijsbudget groeit. Zij waardeert de verhoging van de gegarandeerde ondergrens voor de ondersteuningsnetwerken. De injectie van 30 miljoen euro is belangrijk voor de zorg van veel leerlingen.

De structurele verankering van de EVC-financiering in het volwassenenonderwijs, de extra middelen voor kinderen met specifieke zorgen in de internaten, het schrappen van de besparingen voor de pedagogische begeleidingsdiensten en in het secundair onderwijs stemmen het lid tevreden.

Het lid deelt wel de zorg van een aantal onderwijsactoren over het vervullen van de taken en opdrachten van het volwassenenonderwijs. Zij vraagt om alles te blijven monitoren en indien blijkt dat de middelen onvoldoende zijn waar nodig bij te sturen.

Loes Vandromme is verheugd dat de minister Vocvo, het volwassenenonderwijs en basiseducatie als experts in laaggeletterdheid ziet en hen een rol wil geven in de verdere ontwikkelingen. Is er nog nieuws over het plan levenslang leren? Wat is de stand van zaken?

Bij de begrotingsopmaak 2020 was voor het basisonderwijs een budget van 7,6 miljoen euro ingeschreven. De concrete uitwerking zal gebeuren aan de hand van overleg met het onderwijsveld en de sociale partners. Uit de toelichting van de minister blijkt dat het vooral gaat om een extra ondersteuning vanuit de zorgenveloppe. De roep naar extra zorgondersteuning in het basisonderwijs was groot, maar ook voor de beleids- en administratieve ondersteuning was er veel vraag. Het is in deze tijden overduidelijk dat de directeurs ook nood hebben aan extra administratieve ondersteuning. Wordt hier verder over nagedacht?

Is er voor de leerlingondersteuners nog nood aan een regelgevende basis en wat is dat dan precies?

Er wordt jaarlijks 23 miljoen euro ingeschreven. Maakt dit deel uit van de 100 miljoen euro waarin wordt voorzien in 2024.

Voor het lerarenpact wordt in totaal 10 miljoen euro ingeschreven: 2,5 miljoen euro voor het basisonderwijs en 7,2 miljoen euro voor het secundair onderwijs. Dit zou worden besproken met het onderwijsveld en de sociale partners. De spreker vraagt zich af wat hiervan de conclusies waren en hoe zich dat vertaalt in de begrotingsaanpassing.

De besparing bij de pedagogische begeleidingsdiensten van 1 miljoen euro is geschrapt. De spreker wil weten of dat consequenties heeft voor de verminderingen die voor de volgende jaren zijn aangekondigd.

Over de taalintegratietrajecten heeft Loes Vandromme heel wat bijgeleerd. Hoe wordt de 30 miljoen euro over Vlaanderen verspreid?

De minister gaf aan dat dit naast de zomerscholen staat en dat het vrijgekomen budget voor de niet aangewende uren gebruikt zou worden voor de organisatie van

de zomerscholen. De spreker ziet de zomerscholen als positief, maar het kan volgens haar niet de bedoeling zijn dat middelen die gebruikt worden om tijdens het schooljaar leerlingen te ondersteunen, verschoven worden naar de zomerscholen. Elke leerling in elke school moet de begeleiding krijgen die hij of zij nodig heeft. Het kan geen alternatief zijn dat die begeleiding wordt doorgeschoven naar een vrijwillige zomerschool.

Over het Dynamo Project informeert de spreker naar de plannen van de minister en de repercussies voor de volgende inschrijvingsronde. Wat zijn de argumenten om de indienronde te annuleren? Zeker in regio's met een beperkter cultureel aanbod van cultuurinstellingen, maken scholen gretig gebruik van Dynamo.

Welke regelgevende stappen zijn nog nodig voor de zijinstromers? De minister sprak ook over de objectivering via de VDAB-lijst. Waren de onderwijsverstrekkers daarbij betrokken? Niet alle scholen geven hun vacante plaatsen door via de VDAB. Werd ook rekening gehouden met de Brusselse context? Wat is de precieze timing?

1.7. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe beaamt dat er een aantal positieve zaken in de begrotings-aanpassing staan. Het is niet gemakkelijk, niet voor de lokale besturen maar zeker niet voor de Vlaamse Regering, om in deze tijden keuzes te maken. Het postcoronatiejdsperk zal volgens het lid op alle domeinen veel geld kosten. De spreker zal zich constructief opstellen om die keuzes te maken, in het belang van het onderwijsveld, de leerkrachten, de leerlingen en de directeurs.

De spreker is wel teleurgesteld over het afschaffen van het systeem van de omzetting van niet-ingevulde vervangingen in vervangingseenheden. Door het leraarentekort is het voor veel scholen lastig om een passende vervanging te vinden. Het is belangrijk dat uren en middelen niet meteen verloren gaan als geen passende vervanging wordt gevonden. Ze worden dan later gebruikt om leerlingen extra te ondersteunen, te remediëren en voor specifieke projecten. Net dat is in deze tijden van corona heel belangrijk, benadrukt de spreker. De basisscholen dreigen deze middelen te verliezen, wat *Steve Vandenberghe* sterk betreurt. De minister heeft de ingangsdatum nog verlaat naar 1 juli, maar daarmee zijn de scholen niet geholpen voor volgend schooljaar, als de omwille van corona opgelopen achterstanden moeten worden geredigeerd. Waarom voert de minister die besparing door?

Over de zijinstromers mag men niet naïef zijn, meent de spreker. De minister voorziet in 1,3 miljoen euro, wat heel weinig is om zijinstromers naar het onderwijs te halen. De nood is zeer groot, en hoewel er keuzes moeten worden gemaakt, zijn er meer middelen nodig voor de anciënniteit van de zijinstromers om hen naar het onderwijs te halen, oppert het lid.

Het debat over de vaste benoeming is moeilijk. Ook op het werkveld bestaat daarover geen eensgezindheid en er zijn altijd voor- en tegenstanders. *Steve Vandenberghe* hoopt dat de coronacrisis een positief effect zal hebben op het aantrekken van leerkrachten, maar er zijn meer structurele maatregelen nodig om het beroep meer aantrekkelijk te maken op langere termijn. Dat wordt volgens het lid de grote uitdaging voor de volgende jaren.

Het lerarenplatform voor het basisonderwijs wordt voor een jaar verlengd, wat het lid tevreden stemt. Voor het secundair onderwijs gebeurde dat, na overleg met de sociale partners, niet. Dat is een beleidskeuze. Hij hoopt wel dat de verlenging voor het basisonderwijs niet beperkt zal blijven tot één jaar. Is de minister bereid om het lerarenplatform basisonderwijs verder te verlengen?

De minister zal hard op tafel moeten kloppen om voldoende middelen beschikbaar te blijven maken voor onderwijs en ervoor te zorgen dat directies, leerkrachten en andere omkadering voldoende ondersteund blijven. Niet enkel de periode tot aan de zomer wordt moeilijk, maar de scholen zullen zeer goed moeten anticiperen op de start van het volgende schooljaar, want dan zullen de leerlingen die leerachterstand hebben opgelopen, ondersteund moeten worden.

De minister staat voor enorme uitdagingen, schetst Steve Vandenberghe, maar hij zal zich constructief blijven opstellen.

1.8. Jan Laeremans

Jan Laeremans gaat in op de kinderverzorgers in de kleuterklas. Er waren volgens de minister amper veertien kinderverzorgers meer dan vorig jaar, ondanks de genomen werkmiddelen. Het lid had dat verwacht, aangezien veel directies niet meteen doorhadden dat met de werkmiddelen ook die aanwervingen mogelijk waren. De minister heeft bij vorige besprekingen al gezegd dat hij dit onderwerp moet bespreken met de minister van Welzijn, om meer kinderverzorgers in de kleuterklas te krijgen. De spreker heeft daar niets meer over vernomen. Hij pleit ervoor om vanaf volgend schooljaar meer middelen vanuit Welzijn in te zetten voor de helpende handen in de kleuterklas.

Jan Laeremans pleit ervoor om na de evaluatie van de digitale lessen tijdens de coronacrisis de rol van de ICT-coördinator te versterken. In de volgende begroting moeten middelen worden ingeschreven om meer uren voor de ICT-coördinator mogelijk te maken.

Hij pleit ervoor om de mogelijkheden van Bednet te verbreden naar andere leerlingen en hiervoor in de begroting van volgend jaar middelen in te schrijven.

De vaste benoeming is een heikel punt, bevestigt de spreker. Tegen het onderzoeken heeft hij geen bezwaar, maar het is volgens Jan Laeremans nog in een embryonaal stadium. Het is volgens hem vreemd dat dit in OD XXX wordt binnengesmokkeld. Daardoor geeft de minister de indruk dat een beginnend leerkracht na één schooljaar vastbenoemd kan worden. Dat gaat voor het lid veel te snel. Er moet inderdaad iets gebeuren aan TADD, met een tussenstap naar een vaste benoeming. De hoorzittingen over het lerarentekort in de commissie waren nog niet afgerond, merkt het lid op. Het verbaast hem dat de minister dit punt snel heeft toegevoegd. Het is noodzakelijk om het systeem te hervormen en zeker de mogelijkheid te creëren dat mensen die niet meer presteren sneller ontslagen kunnen worden. Maar mensen al na één jaar benoemen is voor de spreker te kort door de bocht.

1.9. Stijn Bex

Hoewel het buiten het bestek van de begrotingscontrole valt, gaat *Stijn Bex* kort in op het door de minister aangehaalde aspect van het behoud van leerkrediet, wat in zeer specifieke gevallen, bijvoorbeeld als er geen herkansing mogelijk is, mogelijk moet zijn. Het lid vindt dat een mager antwoord op de vraag van studenten naar mededogen en begrip.

De coronacrisis zorgt ervoor dat iedereen zowel in zijn of haar job als familiaal leven minder kan presteren. Van de studenten wordt verwacht dat zij aan de normale verwachtingen voldoen. Het lid hoopt dat de houding van de minister over het behoud van leerkrediet nog verandert. De studenten vragen geen 20/20, maar om niet dubbel gestraft te worden.

Stijn Bex vraagt ook aandacht voor de mogelijke uitval van studenten die in een normaal parcours al ontzettend veel moeite moeten doen om te slagen en die het financieel niet makkelijk hebben. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat zij door de coronacrisis hun studies niet moeten opgeven en er hun hele leven mee worden geconfronteerd dat zij door corona hun diploma niet hebben behaald, wat in normale omstandigheden wel mogelijk was?

De Vlaamse Regering is heel ambitieus op het vlak van levenslang leren. Daarvoor is natuurlijk voldoende pedagogische begeleiding nodig, merkt het lid op. Het is van belang om erop toe te zien dat daar blijvend voldoende middelen naartoe gaan. De minister zegt dat de mensen die bij Vocvo ontslagen zullen worden wellicht wel ergens anders aan de slag kunnen. Stijn Bex hoopt op een meer proactieve houding van de minister om die mensen elders in het onderwijsveld hun expertise te laten benutten.

Bij de opmaak van de begroting 2020 heeft de spreker al gezegd dat hij inzake het investeringsplan voor de scholen blij was met de ambities, maar betreurde dat de budgetten laag starten, om in de loop van de legislatuur te stijgen. De coronacrisis noodzaakt de overheid om sterk te investeren in de economie. Investerings in schoolgebouwen, die heel hard nodig zijn, zijn een manier om de economie aan te zwengelen. Stijn Bex hoopt dat de Vlaamse Regering investeringen in schoolgebouwen als één van de prioriteiten naar voren schuift in de relancestrategie.

1.10. Brecht Warnez

Brecht Warnez is heel tevreden met de extra middelen voor de hogescholen. Over de verdeling van de middelen voor de verhoging van de OBE's heeft de minister gezegd dat het gaat over 4 miljoen euro, verdeeld tussen 2,7 en 1,3 miljoen euro. Dat verschilt van het voorstel van VLHORA. Het lid informeert naar de redenen voor de andere keuze van de minister. Voor volgend jaar zou het om 8 miljoen euro gaan en de minister heeft een plan voor de lange termijn. Wanneer wordt dit plan voorgesteld?

De spreker gaat vervolgens in op de remediëring bij de instaptoets voor de leraarenopleiding. Hij steunt de projectmiddelen om de toets valide te maken, maar doet een oproep om aan de instellingen, waar heel veel kennis aanwezig is, de autonomie te blijven geven over de inrichting van de toelatingsproef.

1.11. Koen Daniëls

Koen Daniëls wenst vooreerst alle leerkrachten, directeurs, poetspersoneel en ondersteunend personeel veel succes met de heropstart.

Het lid drukt zijn appreciatie uit over de middelen voor de taalintegratietrajecten Nederlands en de taalscreening Nederlands. Het op de rails zetten van de gevalideerde netoverschrijdende proeven waardeert hij eveneens.

De anciënniteit voor de zijinstromers was ook de vorige legislatuur een moeilijk punt. Nu wordt tot acht jaar anciënniteit mogelijk voor knelpuntvakken en -ambten. Er zal een dynamische lijst van knelpuntvakken opgesteld moeten worden. Heeft de minister daar al zicht op?

De spreker verwijst voor de OBE's naar artikel 32 van het programmadecreet, waarin staat dat dat er voor Industriële Wetenschappen een stijging is naar 1,25 en voor Handelswetenschappen en Bedrijfskunde naar 1,01. De middelen vernevelen over alle richtingen zorgt ervoor dat er nergens veel overblijft. Het is een keuze die gemaakt wordt.

Over extra zorg in de internaten is in het verleden al veel gezegd en die is er nu, benadrukt Koen Daniëls.

De ijkingstoetsen in het kader van de lerarenopleiding en het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen maken een eerste start. Kan de minister al een timing geven over de oplevering?

Het lid verwijst naar pagina 87 van de algemene toelichting bij de aanpassing van de begroting, waar de tabel staat over de middelen voor de zogenaamde coronamaatregelen. Daarin staat: 4,8 miljoen euro voor ICT in onderwijs, 1 miljoen euro voor het laptopproject Digital for Youth en 1,5 miljoen euro voor permanentie- en afschakelplan onderwijsinternaten, MPIGO en IPO. Opgeteld is dat 7,3 miljoen euro. Op een totaal van 200 miljoen euro is dat 3,65 procent, merkt de spreker op. Hij vraagt zich af hoe Hannelore Goeman aan minder dan 1 procent komt.

De zorgtijdgarantie – volgens het lid een mooi begrip – om ondersteuning te bieden, is positief. Artikel 26 van het programmadecreet maakt duidelijk dat het gaat over een stijging van 13.623 naar 18.974 euro, en van 12.985 naar 17.845 euro.

Naar de EVC-financiering wordt al lang uitgekeken. Daar wordt nu structureel op ingezet. De aanvullende werkingstoelage van 60 euro per geteste kandidaat is ook niet onbelangrijk, stipt de spreker aan.

Koen Daniëls gaat nog in op de vaste benoeming en merkt op dat het schrappen van het woord vaste benoeming in het decreet Rechtspositie niks oplost. Er wordt dan geen rechtszekerheid gecreëerd voor startende leerkrachten, maar ook een aantal problemen met mensen die helemaal niet functioneren, ondanks bijsturen, kansen bieden en evalueren, blijven dan onveranderd. Er wordt nu een wijze aanzet gegeven voor een zekerheid van betrekking voor jonge mensen langs de ene kant en het bijsturen van de evaluatie langs de andere kant.

Ook de reactivering van de Vlaamse reffectatiecommissie is positief. Als goed doordachte beslissingen worden genomen, moet de Vlaamse reffectatiecommissie daar rekening mee houden.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* wil er niet euforisch over doen, maar hij wijst erop dat er bijna een half miljard euro bijkomt. Hij geeft toe dat de oplopende personeelsfinanciering daar deel van uitmaakt, maar er zijn ook heel gerichte impulsen.

Er wordt soms geroepen dat het nog veel te weinig is, maar ook in deze tijden moet de overheid er zich voor hoeden om de kraan niet volledig open te draaien, want het gaat om de middelen van de burger van vandaag, maar vooral van de burger van de toekomst. Onderwijs is bezig met de toekomst van de kinderen, dan is het ook van belang om de financiële en budgettaire toekomst van de kinderen te vrijwaren.

Het is volgens de minister zinvol dat de Vlaamse Regering bij de begrotingsaanpassing de vooropgestelde plannen behoudt en daarnaast een coronabegroting maakt. Dat is de beste manier om het effect van de coronacrisis begrotingstechnisch te beantwoorden en daardoor wordt duidelijk welke inspanningen moeten gebeuren om, los van het reguliere beleid, de gevolgen van corona te kunnen verwerken en perspectief op te bouwen.

De minister zegt niet dat de vaste benoeming alleenzalmakend is voor de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. Maar als door het instrument de negatieve uitwaseringen aangepakt kunnen worden, moet men het durven opnemen en

voorbij de stereotypen en de soms aanwezige ideologische vooringenomenheid kijken. De minister heeft daarover geen akkoord, maar hij hoopt dat de zaadjes kunnen kiemen.

De minister zal een beroep doen op het coronanoodfonds. Dat zal binnen de Vlaamse Regering besproken worden.

De uitbreiding van de stille ruimtes werd mogelijk gemaakt en de verplaatsing erheen werd mogelijk in het kader van de niet-essentiële verplaatsingen. De minister veronderstelt dat onderwijsinstellingen het mogelijk zullen maken dat daar ook examens kunnen worden afgenomen.

De Vlaamse Regering heeft veel middelen vrijgemaakt voor de opvang, a rato van 30 euro per dag per kind. Daardoor wordt het aantrekkelijk voor lokale besturen om eventueel in samenwerking met derde partners de opvang te organiseren, waardoor kinderen uit de school gehaald worden. Het is echt de bedoeling om de druk op de scholen te verlagen, maakt de minister duidelijk. De combinatie van de drie taken is bijna onmogelijk voor de scholen, merkt de minister op. Het gaat over grote bedragen, die niet op de onderwijsbegroting staan, maar waarvan het onderwijs wel een grote beneficiënt is.

De zomerscholen maken deel uit van de coronaprovisie. Hoewel hij hoopt om daar veel miljoenen euro aan te kunnen besteden, blijft de minister voorzichtig, want er wordt nu al veel gevraagd aan de scholen en de lokale besturen. Het is dus afwachten wat de respons zal zijn.

Dat de steun aan kwetsbare kinderen afhankelijk is van vervangingen die niet gerealiseerd konden worden, is geen structurele oplossing. De minister ziet dan een beter alternatief in de zomerscholen, die hij hoopt structureel te kunnen verankeren.

De opmerking over de waarborg voor de laptops noemt de minister heel kras. Hij heeft weet van één casus waarbij een waarborg werd gevraagd door de school. Dat werd onmiddellijk rechtgezet. Er zijn wel scholen die een engagement vragen, en dat is volgens de minister ook terecht. Het is evident dat leerlingen correct moeten omgaan met de laptop en op regelmatige basis moeten terugkoppelen. Als er nog andere scholen een financiële waarborg zouden vragen, roept de minister op om dat aan hem te melden in plaats van het in de krant te zetten en zo een fantastisch project in diskrediet te brengen.

De minister schetst dat hij al een beslissing van de Vlaamse Regering heeft voor de 4,7 miljoen euro ICT-middelen, naast het miljoen euro voor de laptops. Die middelen worden nog deze maand verspreid, volgens de verdeling van de huidige ICT-middelen.

In deze regeerperiode wordt een half miljard euro meer geïnvesteerd in schoolinfrastructuur, stipt de minister aan.

De minister licht vervolgens toe hoe de besparing van 20 miljoen euro in het secundair onderwijs werd gereduceerd. Door een beslissing van de Vlaamse Regering kon al 9,7 miljoen euro van de besparing geschrapt worden. Er werd geargumenteed dat sommige besparingsmaatregelen gerekend waren voor een volledig jaar, terwijl ze pas konden ingaan bij het start van het nieuwe schooljaar in september. Wel is er een half miljoen euro geschrapt bij de capaciteitsmiddelen. Nieuw beleid wordt uitgesteld om ervoor te kunnen zorgen dat nu niet zwaar wordt ingegrepen, maar slechts voor een half miljoen euro. Dat is het resultaat van heel veel overleg met de sociale partners, benadrukt de minister. Hij meent dat het onderwijsveld dichter naar elkaar is gegroeid. Ook de vakbonden hebben zich heel

verantwoordelijk getoond en hebben meegedacht om de 20 miljoen euro te reduceren. Ze zijn niet altijd enthousiast over de voorliggende maatregelen, maar ze hebben wel hun verantwoordelijkheid genomen.

In het kader van de heropstart zou het voor de vakbonden heel gemakkelijk geweest zijn om in te spelen op de aanwezige angst bij leerkrachten, leerlingen en ouders. Daar wordt soms snel aan voorbijgegaan.

De minister maakt duidelijk dat Vocvo niet meer gefinancierd zal worden voor een taak die niet meer uitgevoerd wordt. Ondertussen zullen er intern wel verschuivingen zijn gebeurd en wordt personeel ingezet voor andere taken dan waarvoor de organisatie initieel werd gefinancierd. Hij begrijpt dat, maar hij vindt het een verantwoorde schrapping. Het heeft ook geen verband met levenslang leren.

Wat het Dynamo Project betreft, werd beslist om in de huidige context één projectronde over te slaan. Er wordt nu met de scholen ingezet op de ronde van 15 november 2020. Zo kunnen scholen vanaf februari 2021 aan de slag met creatieve projecten. Verschillende scholen konden hun projecten van dit voorjaar niet realiseren door de coronamaatregelen. Zij kregen uitstel tot eind oktober 2020. Op dit moment ligt de focus op de heropstart van het schoolleven, met ook implicaties op het schooljaar. Naast het welbevinden van de leerlingen is de minister ook bekommerd om de leerachterstand en cultuur. Cultuuronderwijs is vaak een barometer van kwaliteit. Veel vragen om met de huidige crisis om te gaan, zijn cultureel geladen, maar de minister wil vooral de scholen de ruimte geven om zich goed te organiseren. De medewerkers van de CANON Cultuurcel, die de dynamosubsidie opvolgen, stellen alles in het werk om de volgende ronde tot een goed einde te brengen.

Het Braille Productie Centrum in Leuven is een gevoeligheid bij de minister en door Cultuur werd de factuur doorgeschoven voor het omzetten van schoolboeken naar braille. De minister heeft hier nog geen oplossing voor. Hij benadrukt wel dat het beleidsdomein heel wat inspanningen levert voor leerlingen en studenten bij het omzetten naar braille en grootletterdruk. Via de cel SOL van het Agentschap voor Onderwijsdiensten wordt meer dan 400.000 euro geïnvesteerd voor het omzetten van lesmateriaal voor blinde en slechtziende leerlingen. Ook Braille Productie Centrum in Leuven factureert aan de cel SOL voor de geleverde prestaties. De minister hoopt met de betrokkenen een constructief gesprek te hebben, tot haalbare afspraken te kunnen komen en erkent het belang van het werk van het Braille Productie Centrum.

De impact op de CVO's van de daling van het aantal inschrijvingen wordt gemonitord. Veel mensen zijn op dit moment niet bezig met zich inschrijven bij een CVO. Het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs zullen worden heropgestart. Tot nu toe was er steeds overeenstemming over de heropstartmaatregelen met de Franse en Duitstalige Gemeenschap, maar het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs willen zij niet heropstarten.

Het overleg met de sociale partners heeft de minister al behandeld. Er werd veelvuldig onrust gecreëerd, maar hij meent dat de begrotingsaanpassing tot een goed eind is gebracht.

Volgend jaar komt er een nieuwe opstap voor het basisonderwijs. De minister bekijkt ook wat in dat kader mogelijk is voor de ondersteuning van de directies.

Voor de pedagogische begeleidingsdiensten gebeurt de oefening over de invulling van de kerntaken. Voor dit jaar werd de besparing geschrapt. In het kader van de discussie over de kerntaken zal de verdere evolutie besproken worden.

Voor de zijinstromers werden verschillende modellen onderzocht. De minister hoopt dat acht jaar anciënniteit voldoende aantrekkingskracht kan uitoefenen. Vandaag geldt de maatregel voor de knelpuntberoepen zoals vastgesteld door de VDAB en gevalideerd door de Vlaamse Regering. Met een bepaalde periodiciteit zal de lijst aangepast worden.

Over het lerarenplatform voor het basisonderwijs is er nu een beslissing voor dit jaar. Voor volgend jaar is dat afhankelijk van de begrotingsdiscussie.

De minister heeft ook een werkgroep opgericht om de opstart op 1 september 2020 vanuit pedagogisch oogpunt zo goed mogelijk voor te bereiden. Het is volgens hem belangrijk om perspectief te blijven creëren voor de opening van meer leerjaren. Dat is van belang om leerachterstand te vermijden, maar ook om een soort generale repetitie te kunnen houden ter voorbereiding van 1 september en om dan alles veilig te kunnen organiseren.

De minister verduidelijkt nog dat de beroepsprofielen en de gestelde vereisten aan kinderverzorgers gerelateerd zijn aan Welzijn, maar de effectieve inzet van kinderverzorgers en de financiering hoort bij Onderwijs. Er is 71 miljoen euro extra toegekend aan het kleuteronderwijs. Dat heeft onder andere geleid tot een lichte toename van het aantal kinderverzorgers, maar dat is een momentopname want de financiering is maar in februari of maart bij de kleuterscholen toegekomen.

Over de credits verschilt de minister van mening met sommige leden. Hij heeft vertrouwen in de hogeronderwijsinstellingen, die met gepaste mildheid zullen oordelen.

Het aanvankelijke voorstel van de VLHORA over de OBE's verschilde van wat nu op tafel ligt, beaamt de minister. Dat voorstel hield een versnippering in. De VLHORA probeerde om de middelen te verdelen over zo veel mogelijk beneficiënten. De minister begrijpt die redenering, maar hij moet beleidskeuzes maken. Niemand verliest, maar sommigen krijgen geen middelen bij. Er is bewust gekozen voor de twee richtingen.

Over de ijkingsproef zal overlegd worden met de VLHORA en de minister ziet dit positief tegemoet.

III. Amendementen ontwerp van programmadecreet

Er werden twee amendementen ingediend.

1. Amendement nr. 3

Minister *Ben Weyts* licht amendement nr. 3 toe, dat werd ingediend door de Vlaamse Regering en de toevoeging van een afdeling 20 beoogt.

De onderwijsbelastingseenheden van de hogescholen worden opgetrokken. Tegen 2024 zal hiervoor een budget van 20 miljoen euro worden vrijgemaakt. Met de aanpassing van de begroting 2020 wordt een eerste stap gezet van 4 miljoen euro.

Naar aanleiding van die discussie rees de vraag naar bijkomende middelen voor het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. Ook de Vlor heeft expliciet gevraagd of een extra inspanning mogelijk was.

Met dit amendement wordt een extra stimulans van 200.000 euro ingeschreven om de technologische component van de opleidingen te versterken. De subsidie geldt als bijdrage in de personeels- en werkingskosten die worden gemaakt in het

kader van die uitbouw. De middelen worden verdeeld over de betrokken instellingen op basis van het aantal gegenereerde financieringspunten in het studiegebied in de academiejaren 2013-2014 tot en met 2017-2018.

Op dit amendement gaven VLHORA en Vlor aan dat ze de middelen nog te beperkt vinden, een volgens de minister te verwachten oordeel. Hij gaat ervan uit dat de middelen goed besteed zullen worden en benadrukt dat het slechts de eerste opstap is. Conform het regeerakkoord zullen de onderwijsbelastingseenheden tegen het licht gehouden worden.

De hogescholen krijgen geen geormerkte middelen, dus ze zijn vrij om die in te zetten. Ook schoolgrootte is een element in de discussie of al dan niet voldoende middelen ter beschikking zijn, merkt de minister op.

Deze bijkomende impuls mag ook niet worden losgezien van de middelen die al worden toegekend aan de hogescholen. Het regeerakkoord voorziet bovendien in bijkomende maatregelen om de druk op de instellingen verder te verlagen, zoals rationalisatie en het verhogen van de studie-efficiëntie.

Koen Daniëls geeft nog mee dat de aanpassing van de OBE's geen evidente oefening is. Hij acht het positief dat die oefening wordt gemaakt en is eveneens positief over de verhoging van de OBE's voor de STEM-richtingen.

Het lid is tevreden met de extra middelen voor Handelswetenschappen en Bedrijfskunde.

2. Amendement nr. 7

Arnout Coel licht amendement nr. 7 toe, dat werd ingediend door de meerderheidsfracties en een aanpassing van artikel 42 beoogt. Met dit technisch amendement wordt de groeinorm voor de Centra voor Basiseducatie aangepast op basis van de gecorrigeerde cijfers.

In het verleden werd het systeem gewijzigd, van een gelimiteerde vaste groei naar een openendsysteem. Bij de opmaak van de aanpassing van de begroting werd een inschatting gemaakt, maar met het amendement wordt op basis van de geactualiseerde cijfers een correct groeipad ingeschreven.

IV. Indicatieve stemming begrotingsaanpassing

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 worden indicatief aangenomen met 9 stemmen tegen 3, bij 2 onthoudingen.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Arnout COEL
Steve VANDENBERGHE
Loes VANDROMME,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
ASV	Algemene en Sociale Vorming
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
buso	buitengewoon secundair onderwijs
BVR	besluit van de Vlaamse Regering
CANON	Cultuurcel van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBE	centrum voor basiseducatie
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DBFM	Design Build Finance Maintain
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties
GO!	onderwijs van de Vlaamse
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IF	Inspectie van Financiën
IPO	internaat met permanente openstelling
KIW	kleine infrastructuurwerken
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
M-decreet	decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften
MPI	medisch-pedagogisch instituut
MPIGO	medisch pedagogisch instituut van het GO!
NT2	Nederlands als tweede taal
OBE	onderwijsbelastingseenheid
OD	onderwijsdecreet
PBD	pedagogische begeleidingsdienst
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment (van de OESO)
SALTO	Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid
SOL	speciale onderwijsleermiddelen
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
stuvo	studentenvoorzieningen
TADD	tijdelijke aanstelling van doorlopende duur
VAK	vastleggingskrediet
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten